

Metodický návod

aplikace zákona o registru
smluv

(soukromoprávní část)

1. června 2016

Obsah

I.	Úvod	6
II.	Základy a principy občanského práva a smluvních vztahů.....	7
III.	Účinnost smlouvy	13
IV.	Forma smlouvy	15
V.	K limitu 50.000,- Kč	22
VI.	Povinné subjekty	26
VII.	Povinnost uveřejnění	31
VIII.	Zastoupení při uveřejnění	37
IX.	Změny uveřejněné smlouvy	38
X.	Výjimky z povinnosti uveřejnění.....	41
XI.	Metadata a osobní údaje	48
XII.	Sankční následky	51
XIII.	Další problematické okruhy	55

Seznam konkrétních řešených otázek

- Q1. Co je to soukromoprávní smlouva, která se bude uveřejňovat?..... 8
- Q2. Jaké veřejnoprávní smlouvy se musí uveřejnit?..... 9
- Q3. Co v případě, že mezi smluvními stranami vládne pochybnosti, zda se jedná o smlouvu veřejnoprávní, nebo soukromoprávní, jako v např. v případě smlouvy na úseku životního prostředí nebo smlouvy o provozu veřejných vodovodů a kanalizací?..... 10
- Q4. Uzavíráme formulářové smlouvy. Jsme povinni uveřejnit i tyto smlouvy?..... 10
- Q5. Kdy nabývá smlouva, která musí být uveřejněna v registru smluv, účinnosti? 13
- Q6. Je možné odložit účinnost povinně uveřejňované smlouvy (odkládací podmínkou či doložením času)? 14
- Q7. Je možné sjednat zpětnou účinnost povinně uveřejňované smlouvy? 14
- Q8. Kdy nabude účinnosti smlouva vkládaná do katastru nemovitostí?..... 14
- Q9. Jaké jsou formální požadavky na smlouvu po nabytí účinnosti zákona? Co v období od 1. 7. 2016 do 30. 6. 2017 (včetně)?..... 17
- Q10. Jak to bude s objednávkami, které nejsou písemně potvrzovány a na jejichž základě dochází k plnění? Postačuje písemnou objednávku pouze ústně (například telefonicky) nebo konkludentně (dodáním zboží) akceptovat?..... 18
- Q11. Jakým způsobem je možné přijímat objednávky? Je vždy nutné uzavřít písemnou smlouvu na jednom dokumentu?..... 19
- Q12. Nakupujeme softwarové licence nebo jiné „zboží“ s hodnotou plnění nad 50.000,- Kč přes zahraniční e-shopy. Budou se uveřejňovat i takové kupní, licenční nebo obdobné smlouvy uzavřené přes elektronické obchody? 20
- Q13. Podléhá uveřejnění již smlouva o smlouvě budoucí v případě, že budoucí smlouva by byla povinně uveřejňovanou smlouvou?..... 21
- Q14. Mají být uveřejňovány i rámcové smlouvy? Co když není možné určit, zda hodnota předmětu rámcové smlouvy přesáhne 50.000 Kč? Je nutné uveřejňovat smlouvu i v takovém případě? .. 22
- Q15. Jakým způsobem je potřeba ohodnotit předmět plnění? Je potřeba znaleckého posudku?..... 23
- Q16. Jaká je hodnota předmětu směnné smlouvy, jsou-li směněny dvě věci v různé hodnotě a rozdíl mezi hodnotami směňovaných věcí je doplacen v penězích? 25
- Q17. Jak se identifikuje „povinný“ subjekt?..... 26
- Q18. Je „povinný“ subjekt povinný informovat druhou smluvní stranu o tom, že na jím uzavírané smlouvy dopadá povinnost uveřejnit je dle ZRS?..... 27
- Q19. Jak posoudit, jaké subjekty spadají pod § 2 odst. 1 písm. n) ZRS a vykládat slova „*má většinovou majetkovou účast*“? Je možné výkladem toto ustanovení rozšířit i na subjekty, které nejsou obchodní korporací? 27

- Q20. Jak vykládat znění výjimek v § 3 odst. 2 písm. l) ZRS, které stanoví, že se neuveřejňují smlouvy, jejichž alespoň jednou smluvní stranou je obec, která nevykonává rozšířenou působnost, příspěvková organizace touto obcí zřízená nebo právnická osoba, v níž má taková obec sama nebo s jinými takovými obcemi většinovou účast..... 28
- Q21. Jak je posuzovaný dobrovolný svazek obcí I. a II. typu? Jedná se o „povinný“ subjekt dle § 2 odst. 1 písm. f), který svou přítomností zakládá povinnost uveřejnit smlouvu? 29
- Q22. Jak vyhodnotit riziko dopadů ZRS v případě, že není jednoznačné, zda smluvní partner je „povinným“ subjektem dle § 2 odst. 1 ZRS, který svou přítomností zakládá povinnost uveřejnit smlouvu? 29
- Q23. Která smluvní strana má povinnost uveřejnit smlouvu v registru? Je to „povinný“ subjekt nebo jakákoliv smluvní strana?..... 31
- Q24. Kdy je potřeba smlouvu uveřejnit? Lze uveřejnit smlouvu ještě před podpisem smlouvy za účelem rychlejšího náběhu účinnosti smlouvy? 32
- Q25. Jak správně smlouvu uveřejnit? 33
- Q26. Smlouva byla uzavřena před nabytím účinnosti ZRS. Bude se smlouva uveřejňovat? 34
- Q27. Smlouva obsahuje přílohy. Musí se uveřejnit všechny přílohy? Jaké jsou limity objemu a počtu příloh? V jakém formátu vkládat přílohy? 35
- Q28. Je systém připraven na více smluvních stran a na vkládání informací o ceně v cizí měně? 35
- Q29. Jakým způsobem bude možné zasílat smlouvy správci registru? 36
- Q30. Je možné nechat se smluvně zastoupit pro účely odesílání smlouvy včetně jejích metadat správci registru smluv k uveřejnění? Je tato možnost otevřena pro obec nebo kraj a jimi založené nebo zřízené organizace? 37
- Q31. Byl uzavřen dodatek ke smlouvě uzavřené před účinností zákona o registru smluv. Jak bude takový dodatek posuzovaný? Dojde k jeho uveřejnění? 39
- Q32. Je nutné uveřejňovat každý dodatek k uveřejněné smlouvě představující privativní novaci? Je nutné uveřejňovat každý dodatek k uveřejněné smlouvě představující kumulativní novaci?..... 39
- Q33. Smlouva obsahuje obchodní tajemství. Jak zajistit, aby obchodní tajemství nebylo prozrazeno? 44
- Q34. Smlouva obsahuje bankovní tajemství. Vztahuje se na bankovní tajemství výjimka z uveřejnění? 45
- Q35. Co se rozumí „aukcí nebo jiným obdobným způsobem“ dle § 3 odst. 2 písm. g)? Lze pokládat elektronické aukce za aukci ve smyslu ZRS? Lze prodej „obálkovou metodou“ (nemovitost je prodána zájemci s nejvyšší nabídkou) považovat za prodej „obdobným způsobem“ ve smyslu ZRS?..... 46
- Q36. Jakým způsobem mají být smluvní strany identifikovány dle § 5 odst. 5 písm. a) ZRS?..... 48
- Q37. Jak vymezit předmět smlouvy dle § 5 odst. 5 ZRS? 49

Q38. Co se považuje za datum uzavření smlouvy?.....	50
Q39. Jaká hrozí sankce v případě neuveřejnění nebo nesprávného uveřejnění smlouvy?.....	51
Q40. Jaké smlouvy spadají pod rozsah § 6 odst. 2 ZRS (smlouvy k odvrácení nebo zmírnění bezprostředně hrozící újmy)?.....	52
Q41. Co to znamená, že smlouva je zrušena od počátku?	53
Q42. Lze sankci v podobě zrušení smlouvy od počátku dle § 7 odst. 1 ZRS aplikovat i na smlouvy dle § 6 odst. 2 ZRS?.....	53
Q43. Jakým způsobem se vyhnout sankčním následkům v případě, že byla smlouva špatně uveřejněna? Vztahují se možnosti opravy pouze na metadata anebo i část smlouvy (popř. část smlouvy, která se týká pouze metadat)?.....	54
Q44. Musí se smlouva uveřejnit v případě, že se smlouva řídí cizím právem?	55
Q45. Bude naplněn požadavek na uveřejnění v případě územního samosprávného celku, který uzavřel smlouvu o dotaci s nepodnikající fyzickou osobou dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, pokud se územní samosprávný celek rozhodne neuveřejnit smlouvu na své úřední desce dle § 10d zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ale místo toho uveřejní smlouvu v registru smluv?	55

I. Úvod

Dne 1. 7. 2016 nabývá účinnosti zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv („**zákon o registru smluv**“ nebo „**ZRS**“). Již z pojmenování zákona je zjevné, že zákon se dotýká některých čistě soukromoprávních institutů smluvního práva (vznik a forma smlouvy, účinnost smlouvy, platnost smlouvy, důvěrný charakter smlouvy), které přes některé výjimky náležely primárně do sféry autonomního soukromoprávního rozhodování, a záležely tak pouze na vůli smluvních stran.

Zákon o registru smluv zavádí povinnost uveřejnění nově uzavíraných smluv, které budou uzavřeny ode dne účinnosti zákona, tj. od 1. 7. 2016. Sankční následky porušení povinnosti uveřejnit smlouvu v podobě neúčinnosti, resp. zrušení smlouvy ze zákona, nastávají s ročním odkladem pro smlouvy uzavírané od 1. 7. 2017. Zákon má charakter zvláštního předpisu a nepřímo doplňuje či mění jak úpravu smluvního práva v občanském zákoníku, tak i řadu předpisů upravujících uveřejnění smluv. Zákon zároveň podpůrně využívá aparát chráněných informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů („**InfZ**“).

Tato část metodického návodu se pokusí objasnit, jakým způsobem ZRS ovlivní uzavírání smluv (kontraktační proces) v soukromém právu, upřesní soukromoprávní terminologii ve vztahu k aplikaci ZRS a zodpoví některé interpretační a aplikační otázky týkající se ZRS ve vztahu k dotčeným soukromoprávním institutům (uzavření, účinnosti, zrušení a zákonem požadované formy smlouvy).

Metodický návod obsahuje odpovědi na nejčastější dotazy, doplněné o praktické rady a dle potřeby upozorňuje na nejčastější chyby, kterých se mohou při aplikaci zákona o registru smluv dopustit osoby uzavírající povinně uveřejňované smlouvy.

Podotýkáme, že metodický návod je jen metodickým návodem, tj. odborným právním názorem autorů, kteří se danému tématu věnují, na vybrané otázky související s aplikací zákona o registru smluv, zejména v oblasti kontraktace a soukromého práva. Není a nemůže být závazným výkladem práva, který může podat v jednotlivých případech pouze soud.

II. Základy a principy občanského práva a smluvních vztahů

Občanské právo a v rámci něj i smluvní závazkové vztahy jsou typické širokým uplatněním zásady autonomie vůle stran. Důsledkem širokého uplatnění zásady autonomie vůle, jakož i zásady vše je dovoleno, co není zakázáno, je převaha dispozitivních norem v občanském zákoníku nad normami kogentními.

Dispozitivnost norem občanského zákoníku, tedy možnost smluvních stran se od znění zákona odchýlit a ujednat si práva a povinnost podle svých představ, je vyjádřena v první části § 1 odst. 2 občanského zákoníku. Podle uvedeného ustanovení si mohou osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona, nezakazuje-li to zákon výslovně. Takový výslovný zákaz může být stanoven buď přímo tzv. zakázaným ujednáním (například v § 1315 občanského zákoníku) nebo nepřímo stanovením následku v podobě neplatnosti (například v § 1796 občanského zákoníku). Tyto normy, od kterých je odchýlení se zakázáno, se označují jako kogentní.

Ustanovení § 1 odst. 2 občanského zákoníku v části za středníkem zakazuje také takové ujednání odchylné se od právní normy, které by porušovalo dobré mravy, kam lze řadit i ustanovení na ochranu slabší strany, veřejný pořádek včetně ustanovení na ochranu právní jistoty třetích osob a práva týkající se postavení osob včetně práva na ochranu osobnosti.

Při uzavírání smluv je tedy obecně nutné orientovat se v otázce dispozitivnosti či kogentnosti aplikovaných právních norem, tj. v otázce, zda je možné se od nich při sjednávání konkrétní smlouvy platně odchýlit, a domluvit si tak svobodně něco jiného, než stanoví zákon, a současně dbát na to, aby odchýlení se od právní normy nepředstavovalo některé ze zakázaných ujednání. Pokud je smlouva uzavřena, tak je třeba respektovat zásadu, že smlouvy mají být plněny, jež je vyjádřena v § 3 odst. 2 písm. d) občanského zákoníku.

Smlouvou se přitom rozumí dvoustranné nebo vícestranné právní jednání, které směřuje ke vzniku závazku mezi osobami, jež smlouvu uzavírají (srov. § 1724 občanského zákoníku). Smlouva jako právní jednání vyvolává určitý následek, který je v daném právním jednání (ve smlouvě) vyjádřen, nebo vyplývá ze zákona, popř. z jiných právních skutečností. Zpravidla se jedná o poskytování určitých vzájemných plnění, a to ve formě konání nebo naopak zdržení se nějakého jednání. Podstatou smlouvy je konsenzus (souhlas, shoda) smluvních stran. Smluvní strany vstupují do smluvního vztahu zpravidla svobodně. Mohou se

obecně vzato rozhodnout, zda smlouva bude uzavřena, či nikoliv, jaký obsah a formu smlouva bude mít, a jaké informace si budou v rámci kontraktačního procesu vzájemně poskytovat.

Zákon o registru smluv přináší zásadní změny do smluvních vztahů, které budou muset smluvní strany v průběhu uzavírání smluv, vypracování smluv a po podpisu (resp. uzavření) smluv vzájemně komunikovat a pokusit se najít nejvhodnější řešení, která by měla odpovídat projevené vůli smluvních stran. Zákon o registru smluv zároveň přináší několik nových povinností pro smluvní strany, které budou smluvní strany muset v jejich vlastním zájmu a po vzájemné dohodě vyřešit.

Pravidla stanovená v zákoně o registru smluv (jako třeba samotnou povinnost uveřejňovat smlouvu uzavřenou povinným subjektem nebo povinnost uzavírat smlouvu podléhající uveřejnění písemně) je třeba považovat za kogentní, takže se od nich nelze jednostranně ani smluvně odchýlit a je nezbytné je splnit. Je tomu tak proto, že tato pravidla nejsou čistě jen věcí smluvních stran, ale jsou součástí veřejného pořádku a veřejného zájmu na zajištění transparentnosti smluvních vztahů ve veřejném sektoru. Proto i následky porušení těchto pravidel vedou k absolutní, a nikoli jen jinak běžné relativní neplatnosti (srov. § 7 odst. 1 ZRS a § 588 občanského zákoníku).

Q1. Co je to soukromoprávní smlouva, která se bude uveřejňovat?

Zákon o registru smluv v § 2 odst. 1 stanoví, že se prostřednictvím registru smluv povinně uveřejňuje soukromoprávní smlouva, jakož i smlouva o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci. Soukromoprávní smlouvu definujeme jako dvoustranné či vícestranné právní jednání, které zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti soukromého práva.

Soukromoprávní smlouvu je pak možné vymezit též negativně vůči smlouvě veřejnoprávní ve smyslu části V zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Správní řád definuje veřejnoprávní smlouvu jako dvoustranné nebo vícestranné právní jednání, které zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti veřejného práva. Společnými prvky soukromoprávních a veřejnoprávních smluv je, že jsou dvou či vícestranným právním jednáním, které vzniká na základě dvou či více vzájemně adresovaných a obsahově shodných souhlasných projevů vůle, tedy na základě svobodné nabídky (*oferty*) a svobodného přijetí nabídky (*akceptace*). Procesem svého vzniku se tedy soukromoprávní a veřejnoprávní smlouvy neliší. Zásadní odlišností veřejnoprávních a soukromoprávních smluv je právě

skutečnost, že veřejnoprávní smlouvy upravují veřejná subjektivní práva a povinnosti pramenící z norem správního práva, a soukromoprávní smlouvy oproti tomu upravují soukromá subjektivní práva a povinnosti pramenící z norem soukromého práva (viz i rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 7. 2003, sp. zn. 33. Odo 161/2002).

Podle uvození § 2 odst. 1 zákona o registru smluv (nepříliš šťastně doplněného až v Poslanecké sněmovně) mají být v registru smluv uveřejňovány soukromoprávní smlouvy, tedy smlouvy, které zakládají, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti soukromého práva. Oproti tomu veřejnoprávní smlouvy (s výjimkou smluv o poskytnutí dotace a návratné finanční výpomoci) se na rozdíl od soukromoprávních smluv nemusí v registru smluv uveřejňovat.

Z hlediska právní úpravy registru smluv je toto rozlišování poněkud zvláštní, neboť věcně není důvod, proč by neměly být, až na výjimky, zveřejňovány zrovna veřejnoprávní smlouvy. Navíc v některých případech, zejména u komplikovaných infrastrukturních smluv může být sporné, jaký charakter mají, resp. mohou mít i charakter kombinovaný. Ve sporných případech je proto bezpečnější uveřejnit v registru smluv každou smlouvu, která splňuje další podmínky dle § 2 a § 3 ZRS.

Q2. Jaké veřejnoprávní smlouvy se musí uveřejnit?

Uveřejňují se pouze některé veřejnoprávní smlouvy tzv. subordinální. Konkrétně se jedná o smlouvy o poskytnutí dotace a o návratné finanční výpomoci. Jedná se o smlouvy uzavírané mezi poskytovatelem a žadatelem o dotaci nebo finanční podporu dle § 17 a násl. zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (tzv. velká rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a dle § 10a a násl. zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (tzv. velká rozpočtová pravidla).

Tyto smlouvy se uveřejňovaly již doposud právě podle rozpočtových pravidel. Dosavadní povinné uveřejňování podle § 10d zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů je ve smyslu § 8 odst. 5 ZRS v některých případech splněno uveřejněním v registru smluv. U velkých rozpočtových pravidel to ZRS (bohužel) nestanoví (může to být námět k doplnění při novelizaci).

Q3. Co v případě, že mezi smluvními stranami vládnou pochybnosti, zda se jedná o smlouvu veřejnoprávní, nebo soukromoprávní, jako v např. v případě smlouvy na úseku životního prostředí nebo smlouvy o provozu veřejných vodovodů a kanalizací?

V případě pochybností je vhodné smlouvu vždy uveřejnit. Je samozřejmě potřebné vyhodnotit, jak vysoké je riziko posouzení smlouvy jako povinně uveřejňované, a tedy i sankce neúčinnosti a pozdějšího zrušení smlouvy v konkrétním případě (pro smlouvy uzavírané od 1. 7. 2017), a jaká jsou transakční či jiná rizika neuveřejnění smlouvy (obvykle u veřejnoprávních smluv budou tato rizika velmi nízká, resp. žádná, neboť na veřejnoprávních smlouvách nebude obvykle nic příliš „tajného“ a s výjimkou případného výskytu chráněných informací budou stejně poskytnutelné na základě žádosti podle InfZ. Pokud smluvní strany nechtějí toto riziko podstoupit, měly by smlouvu uveřejnit v požadovaném formátu, včetně metadat a nejpozději ve lhůtě dle § 7 odst. 1 ZRS.

Je zároveň pravděpodobné, že se po nabytí účinnosti zákona podobné hraniční případy postupně vyjasní soudní praxí.

Za veřejnoprávní smlouvy je pro účely povinného uveřejnění v registru smluv vhodné považovat jen ty, o jejichž veřejnoprávní povaze není žádných pochyb, jako jsou například veřejnoprávní smlouvy nahrazující územní rozhodnutí podle § 78a zákona č. 183/2006., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zároveň však v těchto případech nebude obvykle dán důvod, proč by nebylo možné takové smlouvy uveřejnit dobrovolně i nad rámec zákona.

Q4. Uzavíráme formulářové smlouvy. Jsme povinni uveřejnit i tyto smlouvy?

Formulářové smlouvy jsou v praxi užívány velice často. Formulářové smlouvy tvoří přímá ujednání mezi stranami ve vyplňovaném formuláři, na rozdíl od obchodních podmínek, které se nijak nevyplňují a stávají se součástí smlouvy pouze odkazem ve smlouvě. Obchodní podmínky však mohou být, a zpravidla také jsou součástí formulářových smluv.

Pro otázku (ne)uverejnění v registru smluv má význam pouze, pokud je možné formulářovou smlouvu považovat za adhezní smlouvu ve smyslu výjimky dle § 3 odst. 2 písm. e) ZRS, ve vazbě na vyvratitelnou domněnku uvedenou v § 1798 odst. 2 občanského zákoníku.

Dle § 3 odst. 2 písm. e) ZRS se povinnost uveřejnit prostřednictvím registru smluv nevztahuje na smlouvu uzavřenou adhezním způsobem, jejíž smluvní stranou je právnická osoba uvedená v § 2 odst. 1 písm. e), k), l) nebo n), s výjimkou smluv uzavřených na základě zadávacího řízení podle zákona o veřejných zakázkách. Tedy v případě, že jsou splněny následující podmínky, nemusí být (formulářová) smlouva v registru smluv uveřejněna:

- (a) smluvní stranou je:
 - (i) veřejná výzkumná instituce nebo veřejná vysoká škola (§ 2 odst. 1 písm. e) ZRS), nebo
 - (ii) státní podnik nebo národní podnik (§ 2 odst. 1 písm. k) ZRS), nebo
 - (iii) zdravotní pojišťovna (§ 2 odst. 1 písm. l) ZRS), nebo
 - (iv) právnická osoba, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinovou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné osoby (§ 2 odst. 1 písm. n) ZRS),
a současně
- (b) jde o smlouvu uzavřenou adhezním způsobem, a současně
- (c) nejde o smlouvu uzavřenou na základě zadávacího řízení podle zákona o veřejných zakázkách.

Zatímco posouzení podmínek dle písm. (a) a (c) bude pro smluvní strany snadné a bude možné jej provést v zásadě formálním posouzením, může být v praxi komplikovanější posoudit, zda je splněna i podmínka pod písm. (b), tedy zda jde o smlouvu uzavřenou adhezním způsobem. Přestože zákon o registru smluv výslovně neodkazuje na úpravu adhezních smluv v občanském zákoníku, měla by se v souladu se zásadou subsidiarity pro posouzení, zda byla smlouva uzavřena adhezním způsobem, použít úprava obsažená v § 1798 občanského zákoníku.

Občanský zákoník stanoví obecně, že ustanovení o smlouvách uzavíraných adhezním způsobem platí pro každou smlouvu, jejíž základní podmínky byly určeny jednou ze smluvních stran nebo podle jejích pokynů, aniž slabší strana měla skutečnou příležitost obsah těchto základních podmínek ovlivnit (§ 1798 odst. 1 občanského zákoníku).

Dále občanský zákoník stanoví vyvratitelnou domněnku, že formulářové smlouvy uzavírané se slabší stranou jsou smlouvami uzavíranými adhezním způsobem (§ 1798 odst. 2 občanského zákoníku). Stanoví tak proto, že častokrát dochází k tomu, že silnější strana vnutí slabší straně smluvní podmínky, které jsou pro ni jednostranně výhodné.

Z výše uvedeného tak vyplývá, že formulářové smlouvy nebudou uveřejňovány pouze v případě, že nekontrahují rovnocenní partneři a formulářovou smlouvu uzavírá slabší strana za podmínek dle § 1798 občanského zákoníku. Samotné užití formulářové smlouvy tedy není bez dalšího důvodem pro její neuveřejnění.

Je sice možný i širší výklad výjimky, a sice že § 3 odst. 2 písm. e) ZRS nevyžaduje existenci adhezní smlouvy jako takové, tj. existenci slabší smluvní strany, ale k aplikaci této výjimky postačí alespoň „adhezní způsob“ uzavření smlouvy. Nicméně definitivní výklad rozsahu této výjimky může poskytnout až soud. Bezpečnějším řešením je proto v každém případě smlouvu, u níž existují pochybnosti pro naplnění výjimky, uveřejnit.

III. Účinnost smlouvy

Zásadním dopadem zákona o registru smluv, byť s odloženou účinností až pro smlouvy uzavírané od 1. 7. 2017, je podmínění účinnosti povinně uveřejňované smlouvy jejím uveřejněním (včetně příslušných metadat) v registru smluv. Ačkoli tedy zákon o registru přímo nezasahuje do materiálních podmínek uzavření smlouvy (na rozdíl od požadavků na formu – viz bod IV. níže), zasahuje do otázky účinků uzavřené smlouvy.

Obecně podle občanského zákoníku platí, že smlouva zavazuje (§ 1759 občanského zákoníku). Jde o legislativní vyjádření zásady, že smlouvy se mají plnit (*pacta sunt servanda*) a provedení § 3 odst. 2 písm. d) občanského zákoníku, kde je tato zásada vyjádřena. Smlouva je právní skutečnost, na jejímž základě vzniká závazek. Smlouvy jsou uzavírány s tím, že budou plněny. Jde o vyjádření právní jistoty a ochrany důvěry stran závazku v právo jakožto definičních znaků právního státu. Skutečnost, že smlouva strany zavazuje, má několik projevů. V první řadě jde o to, že účinností smlouvy vzniká závazek, oprávněná strana má právo na plnění a povinná strana má povinnost plnit.

Podle dosavadní právní úpravy nastává účinnost smlouvy standardně jejím uzavřením. Účinnost smlouvy je též možné dohodou smluvních stran odložit, a to buď odkládací podmínkou (§ 548 a násl. občanského zákoníku) nebo doložením času (§ 550 občanského zákoníku). Podle judikatury českých soudů je možné sjednat i zpětnou účinnost uzavřené smlouvy (např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 3033/2005).

Do těchto ustálených pravidel pro účinnost smluv zasahuje zákon o registru smluv právě tím, že podmiňuje účinnost smlouvy jejím uveřejněním.

Q5. Kdy nabývá smlouva, která musí být uveřejněna v registru smluv, účinnosti?

Smlouva, která musí být uveřejněna v registru smluv a která bude uzavřena od 1. 7. 2017, nabývá účinnosti nejdříve dnem jejího uveřejnění (§ 6 a § 9 ZRS). Nebude-li tedy ve smlouvě ujednán pozdější okamžik nebytí účinnosti, bude nabývat povinně uveřejňovaná smlouva účinnosti nejdříve dnem jejího uveřejnění.

Q6. Je možné odložit účinnost povinně uveřejňované smlouvy (odkládací podmínkou či doložením času)?

Zákon o registru smluv nezakazuje sjednání odkládací podmínky či doložení času. Je tedy v zásadě možné sjednat odloženou účinnost povinně uveřejňované smlouvy. Je však třeba pamatovat, že i v případě, že by odkládací podmínka či počáteční doba dle doložení času nastaly dříve než uveřejnění v registru smluv, nastane účinnost smlouvy až/nejdříve uveřejněním v registru smluv.

Q7. Je možné sjednat zpětnou účinnost povinně uveřejňované smlouvy?

Nikoliv. Vzhledem k tomu, že povinně uveřejňovaná smlouva nabývá účinnosti nejdříve dnem jejího uveřejnění, není možné sjednat zpětnou účinnost před den jejího uveřejnění.

Q8. Kdy nabude účinnosti smlouva vkládaná do katastru nemovitostí?

Ustanovení § 6 odst. 1 ZRS stanoví, že smlouva, na níž se vztahuje povinnost uveřejnění prostřednictvím registru smluv, nabývá účinnosti nejdříve dnem uveřejnění. Před podáním návrhu na vklad do katastru by tedy již měla být smlouva uveřejněna, aby byla účinná a bylo možné na základě ní provést vklad do katastru nemovitostí. Katastr nemovitostí by měl ve vkladovém řízení zkoumat, zda dochází k zápisu na základě smlouvy, která byla řádně uveřejněna v registru smluv, pokud je taková smlouva v režimu povinného uveřejňování dle zákona o registru smluv.

Při nabytí věcných práv na základě smlouvy je totiž třeba rozlišit smlouvu jako právní důvod pro vznik povinnosti zřídit věcné právo (právní důvod) a další právní skutečnosti, které jsou nezbytné ke splnění této povinnosti, ke zřízení věcného práva (právní způsob). Rozhodnutí orgánu veřejné moci o zápisu do veřejného seznamu je v těchto případech právním způsobem, bez něhož ke vzniku věcného práva na základě smlouvy nedochází. S rozhodnutím orgánu veřejné moci však není spojena účinnost smlouvy, na jejímž základě má věcné právo vzniknout, resp. tato smlouva musí být účinná a tedy uveřejněná v registru smluv ještě před zahájením řízení. Podobně v případě, kdy zápis do veřejného seznamu nevede vůbec ke vzniku práva, ale pouze k účinkům vůči třetím osobám. Ani zde eventuální rozhodnutí orgánu veřejné moci nijak nesouvisí s účinností smlouvy.

IV. Forma smlouvy

Soukromé právo je založeno na principu neformálnosti. Neformálnost právních jednání vyplývá z principu autonomie vůle, který se projevuje v možnosti osoby zvolit si podle svého rozhodnutí nejen obsah a adresáta právního jednání, ale také jeho formu. Každý má právo zvolit si pro právní jednání a tedy i pro smlouvu libovolnou formu, není-li ve volbě formy omezen ujednáním nebo zákonem (§ 559 občanského zákoníku). Smlouva tedy podle občanského zákoníku může být uzavřena nejen v písemné formě, kterou je třeba ve smyslu § 562 odst. 1 občanského zákoníku rozumět i formu elektronickou, ale samozřejmě i ústně či konkludentně, tj. faktickým jednáním stran.

Oproti předcházející právní úpravě došlo v novém občanském zákoníku k výraznému posílení zásady neformálnosti právních jednání. V novém občanském zákoníku byla požadavku písemné formy zbavena řada právních jednání, pro která byla forma dříve předepsána. Oproti dřívější právní úpravě bylo ustoupeno od požadavku písemné formy například u všech dohod působících změnu v subjektech závazku (postoupení pohledávky, převzetí dluhu a přistoupení k závazku), u ujednání o smluvní pokutě a u některých dohod působících zánik závazku (dohoda o prominutí dluhu) či u smlouvy o smlouvě budoucí.

Ze zásady neformálnosti právních jednání plyne, že právní jednání lze učinit, a tedy i smlouvu uzavřít platně v jakékoli formě, pokud není forma zvláště stanovena zákonem. I v případě, že určitá forma právního jednání a smlouvy není zákonem vyžadována, mohou se strany na určité formě právního jednání dohodnout. Například zákon nepožaduje žádné zvláštní požadavky na formu a bylo by proto možné uzavřít smlouvu ústně, ale strany se mezi sebou dohodnou, že tento typ smluv budou uzavírat pouze v písemné formě. Proto je tradičně rozeznávána forma zákonná, kdy požadavek formy vyplývá ze zákona, a forma smluvní, kdy požadavek formy vyplývá pouze z vůle jednajících stran (s dalšími rozdílnými důsledky uvedenými např. v § 564 či § 582 OZ).

Zákon o registru smluv představuje významný zásah do zásady neformálnosti a stanovuje zákonné požadavky na formu smlouvy, od kterých se není možné odchýlit. Zákon o registru smluv totiž stanoví, že smlouvy, na něž se vztahuje povinnost uveřejnění prostřednictvím registru smluv, musí být uzavřeny písemně (§ 8 odst. 2 ZRS). Zákon o registru smluv tak zásadním způsobem omezuje volbu formy nad rámec případů stanovených v občanském zákoníku. I v případech kdy občanský zákoník nevyžaduje pro určitý smluvní typ písemnou

formu, musí být nově smlouva uzavřena písemně, pokud spadá do okruhu povinně uveřejňovaných smluv dle zákona o registru smluv. Tedy zjednodušeně řešeno – je-li soukromoprávní smlouva nebo smlouva o poskytnutí dotace či návratné finanční výpomoci uzavírána s některým ze subjektů vyjmenovaných v § 2 odst. 1 ZRS a není-li hodnota jejího předmětu rovna nebo nižší než 50.000 Kč bez DPH, musí být ze zákona smlouva uzavřena v písemné formě.

Co se považuje za písemnou formu, upravují zejména ustanovení § 561 a § 562 občanského zákoníku. Základní pravidlo ohledně písemné formy právních jednání stanoví, že právní jednání bude platně učiněno v písemné formě za splnění dvou základních předpokladů, kterými jsou písemnost (písemné zachycení na hmotném nosiči) a podpis jednajícího. Písemná forma je ale zachována i při právním jednání učiněném elektronickými nebo jinými technickými prostředky umožňujícími zachycení jeho obsahu a určení jednající osoby.

V případě elektronického právního jednání ve smyslu § 561 odst. 1 věta 3 OZ se nevyžaduje uznávaný elektronický podpis podle § 11 (který se používá při procesní komunikaci vůči orgánům veřejné moci), ani zaručený elektronický podpis podle § 2 písm. b) zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů, ale protože jde o soukromoprávní jednání, plně postačuje tzv. prostý elektronický podpis podle § 2 písm. a) zákona o elektronickém podpisu. V případě elektronického právního jednání ve smyslu § 562 OZ se nevyžaduje podpis v pravém slova smyslu vůbec, pokud použité elektronické nebo jinými technické prostředky umožňují zachycení obsahu právního jednání a určení jednající osoby.

Otázka podpisu (jak vlastnoručního, tak i elektronického) je však při uveřejňování smluv v registru smluv irelevantní, neboť podle § 5 odst. 1 ZRS se uveřejňuje pouze „elektronický obraz textového obsahu smlouvy“, takže uveřejněná smlouva podpisy nemusí obsahovat tak jako tak vůbec.

Důležité je zmínit, že aby smlouva splňovala požadavek písemné formy, musí požadavku písemné formy vyhovět i právní jednání, na základě kterých smlouva vznikla. Tedy požadavky písemné formy musí splnit jak nabídka na uzavření smlouvy (*oferta*), tak i její přijetí (*akceptace*). Podrobněji k procesu vzniku smlouvy viz § 1731 a násl. občanského zákoníku.

Nedodržení formy právního jednání je sankcionováno neplatností (§ 582 občanského zákoníku).

V případě, že je forma právního jednání vyžadována ujednáním stran nebo částí čtvrtou občanského zákoníku, je možné neplatnost namítnout, jen nebylo-li již plněno (§ 582 odst. 2 občanského zákoníku). Toto ustanovení se však nepoužije na nedodržení písemné formy požadované v § 8 odst. 2 ZRS už jen proto, že v § 582 odst. 2 občanského zákoníku je odkazováno pouze na zákonné požadavky formy dle části čtvrté občanského zákoníku a nikoliv na požadavky na formu dle speciálních zákonů.

Kromě toho, požadavek písemné formy povinně uveřejňovaných smluv může být chápán jako požadavek veřejného pořádku, jehož nedodržení způsobí absolutní neplatnost smlouvy dle § 588 občanského zákoníku.

**Q9. Jaké jsou formální požadavky na smlouvu po nabytí účinnosti zákona?
Co v období od 1. 7. 2016 do 30. 6. 2017 (včetně)?**

Smlouva musí být uzavřena vždy písemně. To platí pro jakékoli soukromoprávní smlouvy a smlouvy o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci, které budou uzavřeny s některou z osob vyjmenovaných v § 2 odst. 1 ZRS (samozřejmě za předpokladu, že nebude aplikovatelná některá z výjimek dle § 3 odst. 2 ZRS, podle které se smlouva jako celek neuveřejňuje).

Totéž platí i pro všechny smlouvy uzavřené ve „zkušebním období“ mezi 1. 7. 2016 a 30. 6. 2017 (včetně), během něhož neplatí sankce neúčinnosti a zrušení neuveřejněných smluv. Tedy přestože během prvního roku účinnosti zákona o registru smluv ještě nebudou účinná jeho ustanovení, která sankcionují neuveřejnění smlouvy její neúčinností (§ 6 odst. 1 ZRS) a zrušením (§ 7 odst. 1 ZRS), již v tomto období platí požadavek na písemnou formu smluv, které mají být uveřejňovány v registru smluv, a na jejich uveřejnění, byť zatím bez stanovených právních následků případného nesplnění těchto povinností.

Q10. Jak to bude s objednávkami, které nejsou písemně potvrzovány a na jejichž základě dochází k plnění? Postačuje písemnou objednávku pouze ústně (například telefonicky) nebo konkludentně (dodáním zboží) akceptovat?

V první řadě je třeba připomenout, co je to smlouva, a v návaznosti na to definovat, co je to objednávka.

Smlouva je dvou či vícestranné právní jednání, na základě kterého vzniká mezi smluvními stranami závazek. Smlouva zpravidla vzniká tak, že jedna strana činí návrh na uzavření smlouvy a druhá strana tento návrh přijímá. V neprávnické mluvě je často smlouva chybně ztotožňována pouze se smlouvou v písemné formě uzavřenou na jedné listině. Smlouva však samozřejmě vzniká i v případě, že jedna strana zašle druhé straně nabídku určitého zboží nebo služeb a tato svou objednávkou nabídku přijímá. Nebo ještě častěji jedna strana zašle objednávku určitého zboží a druhá strana objednávku potvrdí telefonicky či tím, že rovnou podle objednávky plní (srov. § 1744 občanského zákoníku). I v těchto případech dochází k uzavření smlouvy, a ač zde není jeden formalizovaný dokument nazvaný smlouva, resp. není zde vůbec písemná smlouva, dochází k uzavření ústní či konkludentní smlouvy, která však nově musí mít písemnou formu, pokud bude podléhat povinnosti uveřejnění podle zákona o registru smluv.

Objedávka je zpravidla nabídkou na uzavření smlouvy. Jedná se o adresované právní jednání. Přijetím objednávky druhou stranou vzniká smlouva, která (jde-li o smlouvu, jež má být dle ZRS uveřejněna) musí být uzavřena písemně. Aby byly požadavky na písemnost smlouvy splněny, objednávku již nepostačí akceptovat ústně či faktickým plněním, pokud se bude jednat o smlouvu, jež má být dle zákona o registru smluv uveřejněna. Tedy pokud bude objednávku činit některý ze subjektů vyjmenovaných v § 2 odst. 1 ZRS a současně nepůjde o některý z případů, kde se na smlouvu jako celek vztahuje výjimka z uveřejnění dle § 3 odst. 2 ZRS, musí být nejen objednávka, ale i její přijetí v písemné formě, byť obecně vzato nic neukládá, že tyto dva písemné úkony musí být na jedné listině. Mohou být i na dvou listinách, přičemž pod pojmem „listina“ je třeba v souladu s § 3026 odst. 1 občanského zákoníku rozumět i jinou písemnost bez zřetele na její podobu, například emailovou zprávu. Stejně tomu bude i v opačném případě, kdy bude osoba neuvedená v § 2 odst. 1 ZRS činit objednávku vůči osobě uvedené v § 2 odst. 1 ZRS. Písemné musí být oba projevy vůle tvořící smlouvu (nabídka i její přijetí).

Dále je nutné pamatovat na obecné požadavky na nabídku (*ofertu*) stanovené v § 1731 občanského zákoníku, dle kterého z nabídky na uzavření smlouvy (objednávky) musí být zřejmé, že ten, kdo ji činí, má úmysl uzavřít smlouvu s osobou, vůči níž návrh činí.

Q11. Jakým způsobem je možné přijímat objednávky? Je vždy nutné uzavřít písemnou smlouvu na jednom dokumentu?

V případě kontraktace se subjektem uvedeným v § 2 odst. 1 zákona o registru smluv bude vždy nutné, aby smlouva byla uzavřena v písemné formě. To platí i v případě akceptace písemné objednávky. Odsouhlasení/přijetí písemné objednávky musí být písemné, aby byly splněny požadavky na písemnou formu smlouvy, která odsouhlasením objednávky vznikne. Pokud bylo v dosavadním obchodním styku mezi určitými subjekty zvykem přijímat objednávky bez jejich písemného potvrzení, a místo toho objednávky akceptovat ústně či konkludentně (tj. v zásadě ve smyslu § 1744 OZ), v případě kontraktace se subjekty dle § 2 odst. 1 ZRS takový způsob uzavírání smluv, které podléhají povinnosti uveřejnění v registru smluv, již nebude možný a bude muset dojít ke změně kontraktační praxe.

Není však nutná kvalifikovaná forma jednání (tj. doručení do datové schránky, podpis zaručeným či dokonce uznávaným elektronickým podpisem, podpisy obou stran na jednom dokumentu, apod.). K zachování písemné formy postačí zaslání přijetí objednávky i v rámci e-mailu – elektronické pošty s prostým elektronickým podpisem nebo i bez elektronického podpisu, je-li určení jednající osoby stranám nepochybné. Taková akceptace (komunikace smluvních stran) respektuje i § 562 občanského zákoníku, který stanoví, že „*písemná forma je zachována i při právním jednání učiněném elektronickými nebo jinými technickými prostředky umožňujícími zachycení jeho obsahu a určení jednající osoby*“. (Blíže srov. komentář k § 561 a § 562 autorů Korbela, F., Melzer, F. in Melzer, F., Tégl, P. a kolektiv: *Občanský zákoník – velký komentář*. Svazek III. § 419-654. Praha: Leges, 2014, 1264 s. ISBN 978-80-7502-003-1 nebo volně přístupný článek autorů Korbela, F., Melzer, F.: *Písemnost, elektronický a biometrický podpis v elektronickém právním jednání*, *Bulletin advokacie*, 12/2014, který lze stáhnout zde <http://www.cak.cz/scripts/file.php?id=11935>).

Do registru se v požadovaném formátu uveřejní jak písemná objednávka, tak písemná akceptace. Pokud smluvní strany používají elektronickou komunikaci, je nejjednodušší metodou forma akceptace odpovědí na emailovou objednávku (*reply*) s ponecháním

i původního písemného textu objednávky. V takovém případě je e-mailová zpráva s akceptací zároveň smlouvou, a to dokonce smlouvou na jedné listině ve smyslu § 562 odst. 1 a § 3026 odst. 1 občanského zákoníku, která se bude uveřejňovat v registru smluv. Při objednávkách v listinné podobě by mělo postačit potvrzení a připodepsání objednávky a její doručení zpět objednateli. Samotným potvrzením (akceptací) a podepsáním objednávky bude splněn požadavek na písemnost a z jednostranné písemné objednávky se fakticky i právně stane dvoustranná písemná smlouva.

Q12. Nakupujeme softwarové licence nebo jiné „zboží“ s hodnotou plnění nad 50.000,- Kč přes zahraniční e-shopy. Budou se uveřejňovat i takové kupní, licenční nebo obdobné smlouvy uzavřené přes elektronické obchody?

Objednávání jakéhokoli zboží či plnění na internetu (včetně zahraničních e-shopů) je soukromoprávním jednáním směřujícím k uzavření smlouvy, nejčastěji smlouvy kupní, a má za následek vznik smlouvy. Pokud smlouva splňuje podmínky pro povinné uveřejnění dle zákona o registru smluv (jednou smluvní stranou je osoba uvedená v § 2 odst. 1 ZRS a současně není aplikovatelná žádná z výjimek dle § 3 ZRS), musí být uzavřena písemně a uveřejněna v registru smluv.

Při objednávkách přes zahraniční e-shopy je proto třeba mít zajištěno/ověřeno, že bude takto uzavřenou smlouvu možné považovat za písemnou smlouvu, tedy zda budou splněny podmínky dle § 562 občanského zákoníku. Písemná forma smlouvy je totiž zachována i v případě právního jednání učiněného elektronickými prostředky, pokud umožňují zachycení obsahu právního jednání určení jednající osoba.

Při objednávkách zboží či jiného plnění přes e-shop mohou být podmínky písemnosti smlouvy též splněny. Známe totiž, kdo je smluvní strana a čeho se smlouva týká. Prvním projevem vůle (nabídkou) je volba konkrétního typu zboží nebo služeb, o kterých se bude uzavírat smlouva. Prodávající zpravidla zašle potvrzení objednávky (akceptaci). Pokud by tak neučinil, je potřeba si potvrzení vyžádat. V registru smluv by se mělo uveřejnit minimálně přijetí objednávky a obchodní podmínky, kterými se uzavřená smlouva řídí. Případně je možné učinit kopii obrazovky s volbou konkrétního typu zboží nebo služeb a ten též uveřejnit, pokud možno však v otevřeném strojově čitelném formátu.

Q13. Podléhá uveřejnění již smlouva o smlouvě budoucí v případě, že budoucí smlouva by byla povinně uveřejňovanou smlouvou?

Ano, i smlouva o smlouvě budoucí podléhá uveřejnění. Zákon o registru smluv nerozlišuje smlouvu o smlouvě budoucí jako zvláštní smluvní typ, který by nepodléhal režimu uveřejňování. To za předpokladu, že se bude jednat o smlouvu ve smyslu § 2 odst. 1 ZRS. Předmětem této smlouvy je určité plnění (závazek stran), které může být ocenitelné a ze smlouvy plynou určitá práva a povinnosti. Za splnění dalších podmínek dle ZRS je tudíž smlouva o smlouvě budoucí povinně uveřejňovanou smlouvou, i když požadavek na určitost vymezení předmětu (povinně uveřejňované metadata) bude pravděpodobně zmírněn.

V. K limitu 50.000,- Kč

Povinnosti uveřejnění nepodléhají smlouvy, jejichž výše hodnoty jejího předmětu nepřesahuje 50.000,- Kč bez daně z přidané hodnoty.

Q14. Mají být uveřejňovány i rámcové smlouvy? Co když není možné určit, zda hodnota předmětu rámcové smlouvy přesáhne 50.000 Kč? Je nutné uveřejňovat smlouvu i v takovém případě?

Je důležité pamatovat na to, že rámcová smlouva se uzavírá, aby upravila základní pravidla, jimiž se budou v budoucnu řídit konkrétní realizační smlouvy, uzavřené v rámci této smlouvy. Práva a povinnosti smluvních stran, které nejsou upraveny odchylně v konkrétní smlouvě, se budou řídit v tomto rozsahu rámcovou smlouvou, proto je rámcová smlouva stejně důležitá, jako samotné dílčí smlouvy. Občanský zákoník neobsahuje základní náležitosti rámcové smlouvy, je tudíž zcela ponecháno na vůli smluvních stran, jak upraví svá vzájemná práva a povinnosti.

Pokud budou sjednávány smlouvy na základě rámcové smlouvy, budou tyto smlouvy vždy muset být uveřejněny, pokud hodnota předmětu dílčích smluv překročí 50.000,- Kč bez daně z přidané hodnoty. Při uvedení identifikátoru záznamu v registru smluv jsou související smlouvy (rámcová a dílčí smlouvy) jednoduše propojeny.

Co se týče rámcové smlouvy, u níž není možné zjistit hodnotu předmětu, ZRS obecně předpokládá existenci určitých smluv, u kterých hodnotu předmětu smlouvy nebude možné určit, a přesto se budou moci zveřejňovat v registru smluv, přinejmenším dobrovolně. ZRS proto obsahuje výjimku v ustanovení týkajícím se uveřejňování metadat, tj. v § 5 odst. 5 písm. c), které stanoví, že metadata obsahují cenu, a pokud ji smlouva obsahuje, hodnotu předmětu smlouvy, lze ji určit. ZRS tak výslovně předpokládá případy smluv, u kterých nepůjde zjistit hodnotu předmětu smlouvy, a implicitně počítá s možností uveřejňování i takových smluv.

Q15. Jakým způsobem je potřeba ohodnotit předmět plnění? Je potřeba znaleckého posudku?

Je potřeba upozornit, že § 3 odst. 2 písm. i) ZRS stanoví jako kritérium uplatnění výjimky z režimu povinného uveřejňování smlouvy hodnotu předmětu smlouvy, a nikoliv cenu uvedenou ve smlouvě. Cena uvedená ve smlouvě není ve všech případech hodnotou předmětu smlouvy, a nemá proto automatický význam pro posouzení, zda se uplatní výjimka z povinnosti uveřejnit smlouvu dle zákona o registru smluv.

V zásadě lze říci, že u smluv s peněžitým plněním za tržní cenu bude cena peněžitého plnění uvedená ve smlouvě (např. cena za nájem či koupi) odpovídat hodnotě předmětu smlouvy. U smluv s nepeněžitým plněním nebo u smluv s peněžitým plněním za jinou, než tržní cenu, však bude hodnota předmětu smlouvy jiná a bude odpovídat ceně obvyklé za daná plnění v daných souvislostech, zejména v daném místě a čase (srov. § 492 občanského zákoníku). Tak například je evidentní, že hodnota předmětu smlouvy u výpůjčky či daru není nulová, přestože jde o smlouvu s nepeněžitým plněním. V těchto případech bude hodnota předmětu smlouvy v zásadě rovna tržní ceně nájmu či koupě, podle toho, o jaký smluvní typ jde (tj. zda jde jen o dočasné užívání cizí věci nebo o převod vlastnictví k věci).

Pro úplnost je však třeba zmínit, že při uvádění metadat je situace opačná. Cena se má uveřejnit primárně jako metadata dle § 5 odst. 5 písm. c). Teprve pokud smlouva cenu neobsahuje, se přistoupí k určení hodnoty předmětu smlouvy a jako metadata se uvede hodnota předmětu smlouvy, lze-li ji určit. Uvedené je možné přiblížit na názorném příkladu, kdy by byla uzavřena smlouva, na základě které bude převáděn majetek v hodnotě 51.000 Kč bez DPH za cenu 1 Kč. V takovém případě podléhá smlouva povinnosti uveřejnění, protože hodnota předmětu smlouvy je vyšší než 50.000 Kč bez DPH. V rámci metadat však bude uvedena cena 1 Kč, protože to je cena, která je ve smlouvě sjednána.

Určení hodnoty předmětu smlouvy může činit obtíže zejména u některých smluv s dlouhodobým nebo opakovaným plněním. U smluv na dobu určitou (například licenční smlouva na 6 let) je zřejmé, že hodnota předmětu smlouvy určí násobkem jednotlivého plnění (např. ročního či měsíčního) a počtem let (popř. měsíců) trvání smlouvy.

Komplikovanější situace však nastává, je-li smlouva (například nájemní či licenční) uzavřena na dobu neurčitou. Za jaké období je v takovém případě třeba sečíst hodnotu plnění? Pro smlouvy na dobu neurčitou s dlouhodobým nebo opakovaným plněním lze pro určení

hodnoty předmětu smlouvy subsidiárně použít zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, jako obecný právní předpis pro oceňování, který v obdobných případech počítá s oceňováním majetkových práv v horizontu 5 let. V případě smluv s dlouhodobým nebo opakovaným plněním, jehož hodnota přesahuje dle zákona o oceňování majetku stanovený limit 50.000 Kč bez DPH, bude smlouvu potřebné uveřejnit hned po uzavření, a nečekat až na okamžik, kdy hodnota plnění dosáhne hranici stanovenou ZRS.

Podpůrné použití zákona o oceňování majetku však neznamená, že bude nutné jen kvůli plnění povinností podle zákona o registru smluv znalecké posudky. Zákon o oceňování majetku stanoví obecné principy zjišťování cen, podle nichž mohou hodnotu předmětu smlouvy odhadnout i strany smlouvy, a pokud tato hodnota alespoň potenciálně dosahuje nebo se blíží stanovenému limitu 50.000 Kč bez DPH, bude vhodné smlouvu bez dalšího uveřejnit, aniž by bylo nutné (a hospodárné) ji speciálně oceňovat znalcem.

Co se týče případu změn hodnoty plnění v čase, uplatní se princip historických cen, tzn. původně vyčíslená hodnota plnění ve smlouvě.

V případě dodatků, které omezují hodnotu předmětu smlouvy, je potřeba říci, že dodatek není zcela samostatná smlouva, ale stává se obsahově částí smlouvy původní. ZRS nepočítá s možností vymazat vloženou smlouvu, jestliže výše hodnoty jejího předmětu klesla pod 50.000,- Kč. Dodatek vždy následuje původní smlouvu, na kterou se vztahovala povinnost uveřejnění, a z toho důvodu bude takový dodatek, který snižuje hodnotu předmětu smlouvy, potřebné uveřejnit.

Domníváme se ale, že jak je jednou smlouva vyňata z režimu povinného uveřejňování v registru smluv, nemusí být taková smlouva udržována v platném znění v tomto registru. Pouze jakákoli další dohoda, která bude měnit původní smlouvu takovým způsobem, že opět naplní podmínky (tj. dohromady smlouva i s dodatkem) pro povinné uveřejnění, musí být uveřejněna a smlouva musí být v takovém případě uvedena v registru v platném znění, tj. včetně svého dodatku.

Pro stanovení hodnoty předmětu smlouvy není nutně potřeba znaleckého posudku (ač v některých případech jeho potřebu nepůjde vyloučit). Nicméně pokud mezi stranami přetrvává nejistota ohledně výše hodnoty předmětu smlouvy, je vhodné přizvat znalce, který by danou smlouvu ocenil a minimalizoval právní riziko spojené s neuveřejněním smlouvy.

Praktický tip:

V případě, že si smluvní strany nejsou jisty, zda hodnota předmětu smlouvy přesahuje či přesáhne 50.000 Kč bez DPH je z praktického hlediska bezpečnější smlouvu uveřejnit v registru smluv a tím se vyhnout nechtěným sankčním následkům.

Není možné k povinnostem dle ZRS přistupovat tak, že se smluvní strany dohodnou na umělém dělení smlouvy, tj. předmět smlouvy, plnění dělí účelově s cílem, aby unikly regulaci ZRS díky výjimce v § 3 odst. 2 písm. i) ZRS s tím, že se neuveřejňuje smlouva, jestliže výše hodnoty jejího předmětu je 50.000 Kč bez daně z přidané hodnoty nebo nižší. Je nutné pamatovat na to, že zjevné zneužití práva nepožívá právní ochrany, a je proto potřeba se takovému jednání vyvarovat (§ 8 občanského zákoníku). Za další je potřebné pamatovat, že takové jednání je i vysoce rizikové z pohledu vnitřních kontrol a auditů. Takové jednání by mohlo být posouzeno i jako zastřený právní úkon, kdy by soud mohl vyhodnotit několik rozdělených smluv jako smlouvu jedinou, čehož důsledkem může být až prohlášení neplatnosti dané smlouvy/smluv.

Na druhou stranu tím není řečeno, že by nebylo možné jen kvůli registru smluv objednávat a odebírat určité opakovaně spotřebovávané a potřebné zboží či služby opakovanými smlouvami v přiměřených časových jednotkách. Pokud by například koupě spotřebního zboží přesáhla kvartálně hodnotu 50.000 Kč bez DPH, ale měsíčně nikoliv, nic nevylučuje uzavírání kupních smluv na toto zboží v měsíčním cyklu bez povinného uveřejnění. Účelové štěpení smluv a obcházení zákona by muselo být zjevné.

Q16. Jaká je hodnota předmětu směnné smlouvy, jsou-li směněny dvě věci v různé hodnotě a rozdíl mezi hodnotami směňovaných věci je doplacen v penězích?

V případě takovéto směnné smlouvy je třeba za hodnotu předmětu smlouvy považovat hodnotu věci, která má vyšší hodnotu. Nikoliv tedy součet hodnot obou předmětů směny ani snad výši peněžitého doplatku.

VI. Povinné subjekty

Zákon o registru smluv v § 5 odst. 2 stanoví, že uveřejnění v registru smluv může provést jak osoba uvedená § 2 odst. 1 ZRS, tak druhá smluvní strana smlouvy. V tomto ohledu jsou tak povinnými subjekty všechny smluvní strany povinně uveřejňované smlouvy.

Hovoří-li se v souvislosti se zákonem o registru smluv o povinných subjektech, tak se však takto zpravidla nepřesně označují subjekty vyjmenované v § 2 odst. 1 ZRS. Tedy subjekty, které tím, že jsou smluvní stranou, způsobují, že smlouva musí být uveřejněna v registru smluv. V dalším textu budeme jako o „povinných“ subjektech s výhradou této drobné nepřesnosti hovořit o subjektech, které svou přítomností definují povinně uveřejňované smlouvy.

Q17. Jak se identifikuje „povinný“ subjekt?

Subjekty, které tím, že jsou smluvní stranou, způsobují, že smlouva musí být povinně uveřejněna, jsou definovány v § 2 odst. 1 ZRS. Uveřejněny musí být všechny smlouvy, jejichž smluvními stranami jsou tyto subjekty, splňují-li i ostatní zákonné podmínky, resp. nespádají-li do některé z výjimek. Subjekty, jejichž smlouvy budou povinně uveřejňovány, lze rozdělit do tří souborných kategorií:

Především se jedná o stát a všechny územní samosprávné celky. Jak ovšem vyplývá z výjimky obsažené v § 3 odst. 2 písm. l) ZRS na smlouvy, jejichž alespoň jednou smluvní stranou je obec nevykonávající rozšířenou působnost (tj. obec typu I. a II.) se povinnost uveřejňování smluv v registru nebude vztahovat.

Druhým okruhem jsou právnické osoby veřejného práva, a to státní příspěvkové organizace, státní fondy, veřejné výzkumné instituce a veřejné vysoké školy, dobrovolné svazky obcí, regionální rady soudržnosti, příspěvkové organizace územního samosprávného celku, státní a národní podniky, zdravotní pojišťovny, České rozhlas a Česká televize.

Poslední kategorií jsou pak právnické osoby soukromého práva, které stát nebo územní samosprávný celek kontroluje zcela nebo zčásti. Do této třetí kategorie patří obecně prospěšná společnost založená státem nebo územním samosprávným celkem, ústav založený státem nebo územním samosprávným celkem (není však zřejmé, proč nejsou do výčtu zahrnuty např. i nadace a nadační fondy, ani proč je v zákoně vyjádřen prvek založení, jehož význam může plynutím času a změnami vlastnické struktury vyvanout, namísto prvku aktuálního

ovládání). Dále do této třetí kategorie patří právnická osoba, v níž má stát nebo územní samosprávné celky (i v součtu) většinovou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné osoby.

Q18. Je „povinný“ subjekt povinný informovat druhou smluvní stranu o tom, že na jím uzavírané smlouvy dopadá povinnost uveřejnit je dle ZRS?

Ustanovení § 1728 odst. 2 občanského zákoníku stanoví, že při jednání o uzavření smlouvy si smluvní vztahy vzájemně sdělí všechny skutkové a právní skutečnosti, o nichž ví nebo vědět musí, tak, aby se každá ze stran mohla přesvědčit o možnosti uzavřít platnou smlouvu a aby byl každé ze stran zřejmý její zájem smlouvu uzavřít. Jedná se o obecnou informační povinnost, která se bude vztahovat i na informace o tom, zda je jedna z kontrahujících stran „povinným“ subjektem. Informační povinnost není splněna v případě, že informace nebyla poskytnuta vůbec nebo byla poskytnuta nesprávně nebo v neodpovídajícím rozsahu. Povinné subjekty by proto měly z opatrnosti informovat smluvního partnera, že patří mezi subjekty dle § 2 odst. 1 ZRS, a vyvést jej z omylu v případě, že si toho smluvní partner není vědom. Na druhou stranu, povinnost uveřejnění určitých smluv vyplývá přímo ze zákona, a tím pádem i zde platí princip, že každý má znát právo a neznalost zákona neomlouvá.

Q19. Jak posoudit, jaké subjekty spadají pod § 2 odst. 1 písm. n) ZRS a vykládat slova „*má většinovou majetkovou účast*“? Je možné výkladem toto ustanovení rozšířit i na subjekty, které nejsou obchodní korporací?

Během přijímání zákona byla pozměňovacím návrhem nahrazena původně navrhovaná podmínka „ovládání“ podmínkou „většinové majetkové účasti.“ Většinovou majetkovou účast je třeba vykládat ve smyslu práva obchodních korporací jako účast na základním kapitálu takové korporace, která je rozhodným kritériem pro tvorbu rozhodování za takovou právnickou osobu. Základní kapitál buď přímo vytváří, nebo alespoň souvisí s tvorbou většiny pro rozhodování. Taková většinová účast s příznakem kvalifikovaného rozhodování je možná pouze v případě základního kapitálu, popř. jeho variací.

To znamená, že proto, aby byla právnická osoba považována za povinný subjekt dle § 2 odst. 1 písm. n) ZRS, musí mít stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními

samosprávními celky, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby, více než 50 procentní podíl na peněžním vyjádření souhrnu peněžitých i nepeněžitých vkladů obchodní korporace.

Existují ale i právnické osoby, které nevytvářejí základní kapitál. Právnické osoby, které sice nevytváří základní kapitál, mohou disponovat určitými vlastními zdroji tvořenými na základě vkladové povinnosti. Typicky se může jednat o družstvo či fundace. Oproti tomu jiné právnické osoby, jako například spolek, pak nejenže nevytvářejí základní kapitál, ale ani obecně nepředpokládají povinnou vkladovou povinnost (byť občanský zákoník hovoří o majetkové účasti bez stanovení podrobnějších konsekvencí i u společenství vlastníků jednotek v § 1197, přičemž tuto váže i na členské příspěvky členů spolku ve smyslu § 235 OZ; to však nepovažujeme za určující). Vzhledem k tomu, že zákonodárce zvolil pro definici povinného subjektu kritérium většinové majetkové účasti, a nikoliv kritérium ovládnání či obecně většinové účasti, jeví se, že by takovéto osoby neměly svou přítomností definovat smlouvu jako povinně uveřejňovanou. To platí minimálně u právnických osob, které nepředpokládají vkladovou povinnost. U právnických osob, které sice nevytváří základní kapitál, ale je u nich vkladová povinnost, je možné uveřejňování smluv doporučit z opatrnosti, ačkoliv se nedomníváme, že na ně zákon přímo dopadá. Definitivní vymezení okruhu povinných osob zde může dát toliko soudní praxe.

Q20. Jak vykládat znění výjimek v § 3 odst. 2 písm. l) ZRS, které stanoví, že se neuveřejňují smlouvy, jejichž alespoň jednou smluvní stranou je obec, která nevykonává rozšířenou působnost, příspěvková organizace touto obcí zřízená nebo právnická osoba, v níž má taková obec sama nebo s jinými takovými obcemi většinovou účast.

Výjimka primárně dopadá na obce I. a II. typu dle obecního zřízení (zákona o obcích). Smlouva, jejíž alespoň jednou stranou je obec nevykonávající rozšířenou působnost, se díky této výjimce nemusí uveřejňovat v registru smluv. A to ani v případě, že druhou smluvní stranou je některá z osob uvedených v § 2 odst. 1 zákona o registru smluv(!), neboť jde o výjimku z povinného uveřejňování celých smluv zařazenou v § 3 odst. 2 ZRS. Tak tomu může být například v případě, že kraj („povinný“ subjekt) uzavře smlouvu o poskytnutí dotace s obcí I. typu, a tato smlouva se tím automaticky dostane mimo režim povinného uveřejňování dle zákona o registru smluv.

V další části výjimka míří na § 35a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, podle kterého obec může pro výkon samostatné působnosti zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce, pokud zákon nestanoví jinak. Toto ustanovení je dále doplněno § 23 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, které blíže specifikuje druhy osob, které může obec zřizovat nebo zakládat. Dle § 23 odst. 2 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů územní samosprávný celek se může spolu s jinými osobami stát účastníkem (společníkem) na činnostech jiných osob, zejména obchodních společností nebo obecně prospěšných společností, na jejichž činnosti se podílí svým majetkem včetně peněžních prostředků. Většinová účast je v těchto případech opětovně chápána jako účast na základním kapitálu (resp. vlastních zdrojích) takových právnických osob.

Stejně jako u samotných obcí I. a II. typu i u zbylých subjektů zmíněných v § 3 odst. 2 písm. l) ZRS postačuje, že jsou alespoň jednou smluvní stranou posuzované smlouvy a smlouva v takovém případě nemusí být dle ZRS uveřejněna.

Q21. Jak je posuzovaný dobrovolný svazek obcí I. a II. typu? Jedná se o „povinný“ subjekt dle § 2 odst. 1 písm. f), který svou přítomností zakládá povinnost uveřejnit smlouvu?

Spíše ne. Dobrovolný svazek obcí I. a II. typu by neměl spadat pod § 2 odst. 1 písm. f) ZRS a měl by být vyloučen na základě výjimky pro obce I. a II. typu podle § 3 odst. 2 písm. l). Tudíž smlouvy, jejichž alespoň jednou smluvní stranou je dobrovolný svazek obcí I. a II. typu, nemusí být uveřejňovány v registru smluv uveřejňovány bez ohledu na to, kdo je jejich druhou smluvní stranou.

Q22. Jak vyhodnotit riziko dopadů ZRS v případě, že není jednoznačné, zda smluvní partner je „povinným“ subjektem dle § 2 odst. 1 ZRS, který svou přítomností zakládá povinnost uveřejnit smlouvu?

V případě přetrvávající právní nejistoty je vhodné buď smlouvu z opatrnosti zveřejnit, nebo zajistit právní posouzení, které zhodnotí riziko v konkrétním případě, a provede podrobnou analýzu relevantních ustanovení ZRS, důvodové zprávy, záměrů zákonodárce

a souvisejících právních předpisů ve vztahu k hodnocenému subjektu. Právní analýza by se měla rovněž pokusit o kvantifikaci právního rizika, které hrozí v případě, že povinnost uveřejnit smlouvu s daným subjektem nebude dodržena. Bude ale vždy záviset na individuálním rozhodnutí smluvní strany, zda toto riziko podstoupit či ne. Nejbezpečnějším řešením bude proto vždy přijmout dobrovolně odpovědnost vyplývající ze ZRS a smlouvu v případě pochybností uveřejnit.

VII. Povinnost uveřejnění

Q23. Která smluvní strana má povinnost uveřejnit smlouvu v registru? Je to „povinný“ subjekt nebo jakákoliv smluvní strana?

Zákon o registru smluv (v § 5 odst. 2) stanoví, že uveřejnění v registru smluv může provést jak osoba uvedená v § 2 odst. 1, tak druhá smluvní strana smlouvy. Zákon povinnost uveřejnění nedistribuuje mezi jednotlivé smluvní strany a ponechává ji na všech smluvních stranách. Zákon o registru smluv tak řešení ponechává na svobodném jednání smluvních stran. Zákon pouze stanoví, že se prostřednictvím registru smluv musí uveřejňovat dotčené smlouvy s tím, že pokud smlouvy uzavřené od 1. 7. 2017 uveřejněny nebudou, nastanou zákonem předvídané sankční následky (neúčinnost a následně zrušení smlouvy).

Pocit'ují-li účastníci smlouvy potřebu věnovat se specificky tomu, kdo smlouvu zašle k uveřejnění v registru smluv (když z § 5 odst. 2 zákona o registru smluv vyplývá, že postačí, zašle-li smlouvu k uveřejnění v registru smluv jeden z nich, což má i ten význam, že ohledně zaslání smlouvy k uveřejnění v registru smluv se jeden účastník smlouvy neocitá „v područí“ druhého), jeví se pro smluvní strany nejvhodnější nacházet taková řešení distribuce odpovědnosti, která zásadně předcházejí vzniku konfliktních situací a případným soudním sporům (tj. na otázce, kdo tak učiní, se dohodnout, a to nejlépe přímo v textu dané smlouvy).

Je zároveň v přednostním zájmu smluvních stran ošetřit postup vkládání smluv do registru tak, aby smlouva nabyla účinnosti ve sjednané době (nejdříve však dnem uveřejnění). Předmětná smlouva by tak nově měla obsahovat ustanovení, na základě kterého některá ze smluvních stran bude povinna uveřejnit smlouvu v příslušné lhůtě po uzavření smlouvy. Tím bude smluvně ve smlouvě samotné zkonstruována povinnost uveřejnění pro jednu či druhou smluvní stranu, čímž vznikne i její odpovědnost za případné porušení smluvní povinnosti ve smyslu § 2913 občanského zákoníku.

Přestože neuveřejněná smlouva nebude jako celek, tedy včetně ujednání o tom, kdo a kdy provede uveřejnění, účinná, bude mít porušení této převzaté (ač neúčinné) povinnosti uveřejnit smlouvu následky. Vyplývá to jednak z obecné předmluvní povinnosti opírající se o princip poctivého jednání jako jednoho ze základních principů soukromoprávních vztahů a jednak i z oddělitelnosti jednotlivých částí smlouvy ve smyslu § 576 občanského zákoníku. Princip poctivého jednání představuje základní vodítko pro jednání všech smluvních stran, a to jak před, tak i po uzavření smlouvy.

Je důležité brát na vědomí rovněž to, že smluvní strana, která bude dle dohody smluvních stran povinna vložit smlouvu do registru, si podrží značnou kontrolu nad tím, v jaké podobě bude smlouva do registru vložena. To bude zahrnovat i rozhodnutí o tom, co bude považováno za obchodní tajemství a jiné informace nepodléhající povinnosti uveřejnění. Současně to však představuje nesení rizika špatného vyhodnocení, jaké části smlouvy nemají být uveřejněny. Proto se doporučuje dohodnout se nejen na tom, která smluvní strana smlouvu uveřejní, ale předem též vydefinovat, jaké části smlouvy nemusí, či dokonce nesmí být uveřejněny. Jedním z nejpřehlednějších nabízených řešení, jak řešit toto riziko například ve vztahu k obchodnímu tajemství, je vyčlenit veškeré obchodní tajemství do separátní přílohy, přílohu označit za obchodní tajemství (pokud se skutečně jedná o chráněné obchodní tajemství ve smyslu § 504 občanského zákoníku a § 9 zákona o svobodném přístupu k informacím) a tu neuveřejnit. Tím by se smluvní strana pověřená uveřejněním musela pohybovat v jasně vyznačených mantinelech a nebylo by ponecháno na její libovůli, jaké části smlouvy znečitelní a jaké ponechá dostupné.

Q24. Kdy je potřeba smlouvu uveřejnit? Lze uveřejnit smlouvu ještě před podpisem smlouvy za účelem rychlejšího náběhu účinnosti smlouvy?

Dle § 5 odst. 2 ZRS zašle jedna ze smluvních stran smlouvu správci registru bez zbytečného dokladu, nejpozději však do 30 dnů od dne, kdy byla smlouva uzavřena. Lhůta 30 dnů je lhůtou pořádkovou a nejsou s ní spojené sankční ani žádné jiné zákonné následky. Smlouvu uzavřenou po 1. 7. 2016 je nicméně nutné uveřejnit do tří měsíců ode dne, kdy byla uzavřena, jinak bude zrušena od počátku. ZRS tímto způsobem sankcionuje neuveřejnění smlouvy sankcí, jejíž účinky odpovídají absolutní neplatnosti (§ 588 občanského zákoníku).

Obecně lze uveřejnit smlouvu i před jejím podpisem, ale nebude možné vyplnit veškerá metadata, zejména datum uzavření. Metadata je možné následně postupem dle § 7 odst. 2 písm. a) opravit tak, aby uveřejnění bylo souladné se zákonem. Nicméně vzhledem k tomu, že smlouvy by měly být v praxi správcem registru uveřejňovány automaticky maximálně do 15 minut od doručení smlouvy určené k uveřejnění, nejeví se uveřejnění smlouvy ještě před jejím podpisem jako přinášející přílišné usnadnění.

Q25. Jak správně smlouvu uveřejnit?

Aby byla smlouva řádně uveřejněna v registru, musí být vložen elektronický obraz textového obsahu smlouvy v otevřeném a strojově čitelném formátu (§ 3 odst. 7, 8 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím; tj. např. formát docx nebo formát pdf obsahující textové znaky) a dále metadata obsahující nejméně identifikaci smluvních stran, vymezení předmětu smlouvy, cenu, a pokud ji smlouva neobsahuje, hodnotu předmětu smlouvy, lze-li ji určit, a datum uzavření smlouvy.

Definici otevřeného a strojově čitelného formátu lze pro účely zákona o registru smluv odvodit ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/37/EU ze dne 26. června 2013, kterou se mění směrnice 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru, která se v českém právním řádu promítla do novelizovaného § 3 odst. 7, 8 InfZ, ve znění zákona č. 222/2015 Sb., s účinností od 10. 9. 2015:

- Strojově čitelným formátem se rozumí formát datového souboru s takovou strukturou, která umožňuje programovému vybavení snadno nalézt, rozpoznat a získat z tohoto datového souboru konkrétní informace, včetně jednotlivých údajů a jejich vnitřní struktury, tj. strukturovaná data. V případě souboru ve formátu PDF půjde prakticky o to, aby se nejednalo pouze o naskenovaný obrázek, ale o reálná textová data, tedy o PDF s textovou vrstvou. Strojově čitelným formátem však bude i dokument ve formátu DOC/DOCX.
- Otevřeným formátem se rozumí formát datového souboru, který není závislý na konkrétním technickém a programovém vybavení a je zpřístupněn veřejnosti bez jakéhokoli omezení, které by znemožňovalo využití informací obsažených v datovém souboru. Půjde např. o open source formáty, nikoli o formáty zpracovatelné pouze proprietárním softwarovým vybavením. Otevřeným formátem bude TXT, RTF, ODT, DOCX či PDF, resp. PDF/A.

V této souvislosti je nutné upozornit na častou chybu spočívající v nepochopení požadavků na uveřejnění, kdy se řada subjektů dotčených zákonem o registru smluv domnívá, že bude nutné skenovat uzavřené smlouvy a uveřejnit tak naskenovaný obrázek uzavřené smlouvy. Tak tomu však není a jako nejjednodušší řešení vyhovující požadavkům dle § 5 odst. 1 zákona o registru smluv se jeví uveřejnění finální dohodnuté (podpisové) verze smlouvy ve

formátu PDF, ODT či DOCX bez nutnosti skenovat již uzavřenou smlouvu a tím pádem i bez podpisů smluvních stran.

V případě skenování vytištěné a podepsané smlouvy bude docházet k tomu, že elektronická verze smlouvy se vytiskne do analogové papírové podoby, z níž se bude opět převádět zpět do elektronické podoby se strojově čitelnými daty, tj. s povinností navracení textové vrstvy strukturovaných dat do naskenovaného souboru prostřednictvím funkce OCR. Takový postup však nelze příliš doporučit, neboť zvyšuje administrativní náročnost, objem přenášených a ukládaných dat a chybovost textové vrstvy, která je klíčová pro funkčnost registru smluv a možnosti fulltextového vyhledávání v databázi smluv.

Podle § 5 odst. 5 ZRS platí, že pokud smlouva není uveřejněna uvedeným způsobem a včetně uvedených metadat, nepovažuje se za uveřejněnou v registru smluv. Toto pravidlo míří proti případným praktikám smluvních stran, které by směřovaly k obcházení zákona uveřejňováním neúplných nebo nečitelných dokumentů.

Q26. Smlouva byla uzavřena před nabytím účinnosti ZRS. Bude se smlouva uveřejňovat?

Zákon o registru smluv nemá retroaktivní účinky a dopadá na tak na smlouvy, jež budou uzavřeny po nabytí jeho účinnosti. Tedy na smlouvy, jež budou uzavřeny od 1. 7. 2016. Speciálním případem jsou však situace, kdy bude po 1. 7. 2016 (včetně) uzavřena dohoda, kterou se doplňuje, mění, nahrazuje nebo ruší smlouva, jež byla uzavřena před účinností ZRS. V případě, že taková dříve uzavřená smlouva by byla svou povahou povinně uveřejňovanou smlouvu, uveřejní se dodatek i tato původní dříve uzavřená smlouva. I když je v tomto případě dříve uzavřenou smlouvu potřebné uveřejnit, nevztahují se na neuveřejněnou smlouvu, resp. na nesprávně uveřejněnou smlouvu s ohledem na zákaz pravé retroaktivity sankční následky v podobě neúčinnosti a následného zrušení smlouvy. To potvrzuje i výslovné ustanovení § 9 ZRS.

Pro uveřejnění „historické“ smlouvy platí stejné požadavky na formát (otevřený a strojově čitelný formát), ale nedostatek této formy nebude sankčně postihován.

Praktický tip:

Znění § 8 odst. 3 ZRS může naznačovat, že pokud se primárně uveřejňuje dohoda, kterou se původní smlouva mění, uveřejňovaná metadata by se měla týkat tohoto dodatku/dohody. Není tomu tak. Povaha metadat napovídá, že se uveřejní metadata týkající se smlouvy (a to i historické) ve znění tohoto dodatku, a ne jen samotného od smlouvy odtrženého dodatku. Vyplní se tak předmět smlouvy (ve znění dodatku), cena (ve znění dodatku), identifikace smluvních stran a datum uzavření smlouvy.

Q27. Smlouva obsahuje přílohy. Musí se uveřejnit všechny přílohy? Jaké jsou limity objemu a počtu příloh? V jakém formátu vkládat přílohy?

Přílohy jsou neoddělitelnou součástí smlouvy, a proto se zpravidla uveřejňovat budou.

Přílohy či jejich části však nemusí být uveřejněny v případě, že se použije některá z výjimek z povinnosti uveřejnění dle § 3 ZRS. Například podle § 3 odst. 2 písm. b) ZRS jsou vyňaty z povinnosti uveřejnění technické předlohy, návody, výkresy, projektovou dokumentaci, model způsobu výpočtu jednotkových cen, vzor a výpočet, které jsou typicky včleňovány do různých příloh ke smlouvě.

Je přitom vhodné, aby se strany snažily vyčlenit informace, které jsou vyňaty z povinnosti uveřejnění, do separátních příloh, aby byla snazší jejich identifikace a technický způsob neuveřejnění. V případě, že tyto informace budou zakomponovány do vlastní smlouvy, bude je ale i tak strana vkládající smlouvu oprávněna znečitelnit. Nic však nebrání dobrovolnému uveřejňování i těchto dokumentů a informací, pokud nejde o povinně chráněné informace.

Počet příloh není reálně omezen, celková velikost zaslání je však limitována datovou schránkou (20 MB). Uveřejňované přílohy musí splňovat stejné požadavky na formát – otevřenost a strojovou čitelnost.

Q28. Je systém připraven na více smluvních stran a na vkládání informací o ceně v cizí měně?

Ano, systém akceptuje i více smluvních stran a v metadatech ceny je možné uvést měnu, v jaké je cena sjednána.

Q29. Jakým způsobem bude možné zasílat smlouvy správci registru?

Smlouvy, dodatky a přílohy bude možné zasílat pouze prostřednictvím informačního systému datových schránek podle zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Pokud smluvní strana, která má smlouvu uveřejnit, nemá datovou schránku, má nepřímou povinnost si ji zřídit.

VIII. Zastoupení při uveřejnění

Smluvní zastoupení vzniká na základě dohody stran (dohoda o plné moci). Dohoda zakládá právní vztah mezi zmocněncem a zmocnitelem a opravňuje zmocněnce k určitým právním jednáním jménem zmocnitele. To je zejména případ speciální plné moci, která umožňuje jednání zmocněnce v konkrétně vymezených případech (právních jednáních). S generální plnou mocí může zmocněnec jednat ve všech případech, kde by mohl jednat sám zmocnitel. V praxi může mít dohoda o plné moci formu některého z typických smluvních typů – zejména smlouvy příkazní (§ 2430–2444 občanského zákoníku). Na rozdíl od toho je plná moc již dlouhodobě považována za jednostranné právní jednání zmocnitele, které je adresováno třetím osobám, její hlavní funkcí je prokázání (potvrzení) vzniku dohody o zastoupení mezi zmocnitelem a zmocněncem.

Q30. Je možné nechat se smluvně zastoupit pro účely odesílání smlouvy včetně jejích metadat správci registru smluv k uveřejnění? Je tato možnost otevřena pro obec nebo kraj a jimi založené nebo zřízené organizace?

Ano, může. Zákon o registru smluv neobsahuje úpravu, která by zapovídala zasílání smluv a metadat v zastoupení, a je tedy nutné vycházet z obecných principů smluvního zastoupení. Smlouvu do registru tak např. může vložit i advokát. Nebo, což může být v praxi častější případ, zřizovatel může na základě dohody s jím zřízenou příspěvkovou organizací zajišťovat uveřejňování jí uzavřených smluv.

IX. Změny uveřejněné smlouvy

V občanskoprávních vztazích je běžné, že s ohledem na změnu skutečností, události ve vnějším světě, změnu vnitřních poměrů smluvních stran nebo proměny ve směřování vůle je nutné původní závazek někdy změnit. To se zásadně děje úpravou smluvních práv a povinností. Smlouva častokrát stanoví, že ji lze měnit pouze číslovanými písemnými dodatky. Forma změn smlouvy, která se povinně uveřejňuje v registru smluv, ale nezáleží pouze na vůli smluvních stran, protože písemnost dodatků musí být dodržována s ohledem na nutnost uzavírat samotnou smlouvu vždy písemně a povinnost uveřejňování celé smlouvy. To vyplývá především z § 8 odst. 2 ZRS, ale obecněji již z § 564 občanského zákoníku, podle kterého platí, že vyžaduje-li zákon pro určité právní jednání (smlouvu) určitou formu, lze obsah právního jednání (smlouvy) změnit projevem vůle v téže nebo přísnější formě. Je-li tedy měněn obsah smlouvy, která je povinně uveřejňovanou smlouvou dle zákona o registru smluv, je pro dohodu o změně obsahu smlouvy (dodatek) vyžadována ze zákona písemná forma, protože samotná měněná smlouva musí být uzavřena písemně dle § 8 odst. 2 ZRS.

ZRS sice výslovně nestanoví, že se uveřejňují dodatky a změny smlouvy, nicméně vychází z principu jednoty smlouvy, tj. tam, kde je zjevné, že vůle smluvních stran směřuje ke změně dosavadního závazku, bude se takto měněný závazek považovat za ucelený spolu se závazkem, který ho mění. V právní mluvě mluvíme o tzv. novaci kumulativní. Změny povinně uveřejňované smlouvy, které představují tzv. kumulativní novaci, musí být povinně uveřejňovány v registru smluv.

Jinou situaci představuje novace privativní, u které dochází k zániku původního a vzniku nového závazku. Základním rozlišovacím kritériem je zde to, zda se původní závazek ruší a nahrazuje novým (privativní novace, § 1902 věta 1 občanského zákoníku) nebo původní závazek a nově vzniklý závazek dokáží vzájemně koexistovat (kumulativní novace, § 1902 věta 2 občanského zákoníku). Původní závazek může např. zaniknout pouze proto, že se změní předmět plnění. Typickým příkladem může být to, že se namísto zaplacení kupní ceny dohodnou strany na darování. Strany mohou projevit vůli zrušit smlouvu i tak, že dojde ke změně v osobě dlužníka nebo věřitele. Rozhodující bude ale vždy určit, kam směřuje vůle účastníků smluvního vztahu. Tato kritéria mohou pouze poskytnout formální návod na to, jak na takové změny nahlížet.

Občanský zákoník pracuje s vyvratitelnou domněnkou kumulativní novace (§ 1903 občanského zákoníku). V případě, že může dosavadní závazek obstát vedle nového závazku, má se za to, že původní závazek nebyl zrušen. Jedná se ale o velice úzce formulovanou domněnku, která ve svých důsledcích znamená, že za kumulativní novaci se budou považovat takové změny, které budou doplňovat původní závazek o další vedlejší ustanovení (smluvní pokuty, úroky z prodlení, atd.), a nikoliv již změny, které budou původní vedlejší ustanovení měnit. Taková interpretace je ale příliš úzká, proto je vždy podstatné, co nejpřesněji vyjádřit a zachytit novační vůli smluvních stran.

Q31. Byl uzavřen dodatek ke smlouvě uzavřené před účinností zákona o registru smluv. Jak bude takový dodatek posuzovaný? Dojde k jeho uveřejnění?

Dodatek ke smlouvě se zásadně uveřejňuje. Pokud bude po 1. 7. 2016 (včetně) uzavřen dodatek, kterým se doplňuje, mění, nebo nahrazuje smlouva, jež byla uzavřena před účinností ZRS, uveřejní se dodatek i tato původní dříve uzavřená smlouva v případě, že taková dříve uzavřená smlouva by byla podle ZRS svou povahou povinně uveřejňovanou smlouvou.

Nesprávné uveřejnění historické smlouvy nemá za následek neúčinnost a zrušení měněné smlouvy, ale pouze neúčinnost a zrušení příslušného dodatku. V případě dodatků je ale potřeba dávat pozor, protože sankční následky mohou postihnout všechny dodatky (a to i k historickým smlouvám) uzavřené od 1. 7. 2017.

Q32. Je nutné uveřejňovat každý dodatek k uveřejněné smlouvě představující privativní novaci? Je nutné uveřejňovat každý dodatek k uveřejněné smlouvě představující kumulativní novaci?

V občanském právu se při změnách závazků tradičně rozlišuje mezi privativní a kumulativní novací, kdy v prvním případě dochází k zániku původního závazku a jeho nahrazení novým (§ 1902 věta 1 OZ), zatímco v druhém případě vedle sebe původní i nový závazek ob stojí (§ 1902 věta 2 OZ). Technicky-správně by dodatky smlouvy měly spíše zahrnovat pouze kumulativní novaci, neboť v případě privativní novace jde fakticky o novou smlouvu. Nicméně v praxi bude věcí smluvní svobody a do značné míry i náhody či vkusu, zda bude privativní novace formulována jako dodatek ke stávající smlouvě, nebo jako nová smlouva, která tu původní nahrazuje. Navíc mnohdy nemusí být zcela zřetelné, o jaký druh novace jde,

neboť se toto posouzení může lišit u jednotlivých částí smlouvy. Proto se kloníme k závěru, že i privativní novace, která je obsažena ve formě dodatku ke stávající smlouvě, bude následovat původní smlouvu, tj. bude-li již stávající smlouva uveřejněna, uveřejní se vždy i její dodatek, a to i kdyby sám o sobě nesplňoval podmínky pro povinné uveřejnění (například minimální hodnotu 50.000 Kč bez DPH). Existuje sice více názorů na otázku uveřejňování dodatků, ale pravidlo, že dodatek, který mění smlouvu, tuto smlouvu následuje, a tím i její uveřejnění, by se spíše mělo uplatnit bez výjimky. Pro smluvní strany uzavírající dodatek k povinně uveřejňované smlouvě je i z praktického hlediska jistější jakékoliv dodatky uveřejňovat.

Praktický tip:

Při vkládání dalších ujednání do dodatků k uveřejňovaným smlouvám si musí smluvní strany uvědomit, že nezávisle na tom, zda by závazek obsažený v dodatku ke smlouvě obstál samostatně, bude muset být uveřejněn, a co se stalo jednou obsahem uveřejněné smlouvy, bude moci být v budoucnu měněno pouze na základě písemné dohody smluvních stran uveřejňované povinně v registru smluv jako dodatek ke smlouvě.

Proto je vhodné zvážit, zda v případě sjednávání obsahově nových závazků tyto zahrnovat do dodatku k již uveřejněné smlouvě, nebo je sjednat ve formě nové samostatné smlouvy a posuzovat kritéria pro její samostatné povinné uveřejnění.

X. Výjimky z povinnosti uveřejnění

ZRS v § 3 odst. 1 zakotvuje pravidlo, dle kterého se v registru smluv neuveřejňují informace, které nelze poskytnout při postupu podle předpisů upravujících svobodný přístup k informacím. Takovým předpisem je především InfZ, ale nejen on, také se vedle něj uplatní některé další zákony upravující specifickou ochranu informací (například zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve vztahu k ochraně bankovního tajemství, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve vztahu k tzv. zvláštním skutečnostem apod.

K důvodům neposkytnutí informace podle InfZ již existuje rozsáhlá odborná literatura a judikatura, která se tudíž uplatní i při aplikaci ZRS (např. Korbel, F. a kol.: Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. Vydání. Praha. LINDE Praha, a. s., 2005; Korbel, F.: Přehled judikatury. Právo na informace. Praha. Wolters Kluwer, a.s., 2013; Furek, A., Rothanzl, L.: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. Praha. C. H. Beck, 2016).

InfZ obsahuje omezení poskytování informací v § 7 až 11, přičemž ne všechna omezení se mohou z povahy uplatnit při uveřejňování smluv. Aplikační prostor zde nejspíše nenajde většina důvodů neposkytnutí informací podle § 11 InfZ, neboť smlouvy stěží budou obsahovat informace o činnosti orgánů veřejné moci, jako je například rozhodovací praxe soudů, kontrolní činnost Nejvyššího kontrolního úřadu, postup v trestním řízení a podobně. Nebudou zřejmě obsahovat ani přípravné či výlučně vnitřní informace ani informace získané z kontrolní činnosti. Rozhodně se však uplatní ochrana utajovaných informací, osobních údajů, obchodního tajemství a práv duševního vlastnictví.

Výjimky dle § 3 odst. 1 ZRS primárně nesměřují k tomu, že by se neměly uveřejňovat v registru smluv celé smlouvy. Naopak na základě těchto výjimek má zpravidla dojít pouze k vynětí/znečitelnění příslušných informací v jinak uveřejňované smlouvě.

Výjimky dle § 3 odst. 1 ZRS se vztahují k uveřejňování prostřednictvím registru smluv, přičemž „uveřejněním smlouvy prostřednictvím registru smluv“ se podle § 5 odst. 1 ZRS rozumí vložení elektronického obrazu textového obsahu smlouvy v otevřeném a strojově čitelném formátu a rovněž metadat podle odstavce 5 do registru smluv. Z uvedeného vyplývá,

že výjimky chránící určité informace ze zákonem stanovených důvodů se aplikují nejen na text smlouvy, ale i na metadata, pokud by se v metadatach vyskytovaly tyto chráněné informace.

S ohledem na mnohdy obtížný charakter posuzování výjimek, náročnost tohoto posouzení, administrativu spojenou s fyzickým vyjímáním těchto informací ze smluv a na zásadní rizika spojená s chybným vyhodnocením rozsahu a výkladu výjimek, lze spíše doporučit ujednat přímo ve smlouvě, že obě strany souhlasí s jejím uveřejněním v registru smluv podle zákona o registru smluv v plném znění, čímž odpadne potřeba vyhodnocování všech výjimek, které se týkají ochrany informací v zájmu smluvních stran. Těmito informacemi a jejich ochranou mohou smluvní strany volně disponovat a dohodnout se na jejím výkladu, omezení či vyloučení. Povinnost ochrany by pak zůstávala pouze u informací chráněných z důvodů veřejných zájmů, zejména utajovaných informací, jejichž výskyt ve smluvní agendě povinných subjektů je však raritní.

Pokud by měly ve smluvním vztahu přetrvat i některé chráněné informace v zájmu smluvních stran, je vhodné je již při tvorbě smlouvy řádně identifikovat, kvalifikovat právní důvod ochrany a vydělit je do samostatné přílohy, kterou pokud možno navázat i na formální výjimku podle § 3 odst. 2 písm. b) ZRS.

Zákon o registru smluv však nad rámec výjimky pro informace, které nelze poskytnout při postupu podle předpisů upravujících svobodný přístup k informacím, obsahuje v § 3 odst. 2 ZRS další výjimky. Tyto výjimky jdou již nad rámec InfZ a dalších předpisů upravujících svobodný přístup k informacím. Nicméně představují pouze výjimku z povinnosti uveřejnění v registru smluv, ale nijak nebrání ve vztahu k dané informaci podat žádost o informaci dle InfZ a dalších předpisů upravujících svobodný přístup k informacím.

Na rozdíl od výjimky dle § 3 odst. 1 ZRS směřují výjimky dle § 3 odst. 2 ZRS v drtivé většině k tomu, že celá smlouva (a nikoliv tedy jen určité informace) je vyňata z povinnosti uveřejnění (jedinou výjimkou je § 3 odst. 2 písm. b) ZRS). Ustanovení § 3 odst. 2 ZRS tak obsahuje výčet některých okruhů smluv, jež se v registru smluv neuveřejňují.

Předně jde o smlouvy, jejichž stranou je fyzická osoba, která jedná mimo svou podnikatelskou činnost, nejde-li o převod vlastnického práva. Dále pak povinnosti uveřejnění nepodléhají smlouvy, jejichž výše hodnoty jejího předmětu (tj. nikoli prosté ceny, ale obvyklé ceny ve smyslu § 492 odst. 1 OZ) nepřesahuje 50.000,- Kč bez daně z přidané hodnoty. Spadá sem

i výjimka pro smlouvy uzavírané adhezním způsobem, jejichž smluvní stranou jsou veřejné výzkumné instituce nebo veřejné vysoké školy, státní či národní podniky, zdravotní pojišťovny a právnické osoby, v nichž má stát nebo územní samosprávný celek většinový podíl. Adhezní smlouvy jsou definovány v § 1798 občanského zákoníku jako smlouvy, jejichž základní podmínky byly určeny jednou ze smluvních stran nebo podle jejich pokynů, aniž slabší strana měla skutečnou příležitost obsah těchto základních podmínek ovlivnit.

Povinnost uveřejňovat smlouvy se dále nevztahuje na smlouvy týkající se činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů, zpravodajských služeb, orgánů činných v trestním řízení při předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti nebo zajišťování bezpečnosti či obrany České republiky.

Další výjimka stanoví, že se neuveřejní technická předloha, návod, výkres, projektová dokumentace, model, způsob výpočtu jednotkových cen, vzor a výpočet.

V neposlední řadě se podle výjimky v § 3 odst. 2 ZRS neuveřejňují:

- smlouvy, jejichž plnění je prováděno převážně mimo území České republiky;
- smlouvy, objednávky a faktury, které se týkají činnosti orgánů, jejich členů a organizačních složek státu uvedených v § 8 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a činnosti správců jejich kapitol;
- smlouvy uzavřené na komoditní burze, na regulovaném trhu nebo evropském regulovaném trhu, v dražbě nebo v aukci anebo jiným obdobným postupem, s nímž je spojen zvláštní způsob přechodu nebo převodu vlastnického práva;
- smlouvy, jejichž alespoň jednou smluvní stranou je akciová společnost, jejíž cenné papíry byly přijaty k obchodování na regulovaném trhu nebo evropském regulovaném trhu, jde-li o akciovou společnost, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinovou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby;
- smlouvy o poskytování a úhradě zdravotních služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění a smlouvy o úhradě léčivých přípravků obsahujících očkovací látky pro pravidelná očkování podle antigenního složení očkovacích látek stanoveného Ministerstvem zdravotnictví podle zákona o ochraně veřejného zdraví, které jsou

uveřejňovány již podle § 17 odst. 9 zákona o veřejném zdravotním pojištění, po poslední, tzv. transparentní novele provedené zákonem č. 200/2015 s účinností v zásadě od 1. září 2015.

- smlouvy, jejichž alespoň jednou smluvní stranou je obec, která nevykonává rozšířenou působnost, příspěvková organizace touto obcí zřízená nebo právnická osoba, v níž má taková obec sama nebo s jinými takovými obcemi většinovou účast.

Q33. Smlouva obsahuje obchodní tajemství. Jak zajistit, aby obchodní tajemství nebylo prozrazeno?

Obchodní tajemství je informací, která se neposkytuje dle § 9 odst. 1 InfZ. V souladu s § 3 odst. 1 ZRS se proto informace, které jsou chráněny jako obchodní tajemství (v rozsahu dle InfZ), prostřednictvím registru smluv neuveřejňují. Obchodní tajemství může být v textu smlouvy znečitelněno, je však vhodné jej pokud možno vydělit ze smlouvy již při její tvorbě do samostatné přílohy.

Nad rámec vymezení dle § 3 odst. 1 ZRS mohou být dále z důvodu ochrany obchodního tajemství vyloučena metadata v § 5 odst. 5 písm. a) a c) (identifikace smluvních stran a cena, popř. hodnota předmětu smlouvy), jsou-li tato metadata za podmínek § 5 odst. 6 ZRS obchodním tajemstvím veřejné výzkumné instituce nebo veřejné vysoké školy, státního nebo národního podniku, zdravotní pojišťovny nebo právnické osoby, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinovou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby, a to také tehdy, pokud by obchodním tajemstvím bylo až více takto uveřejněných informací zároveň. Jde tedy o specifické rozšíření ochrany obchodního tajemství, které je ve smlouvě i v metadatach chráněno již na základě obecného odkazu v § 3 odst. 1 ZRS na předpisy upravující svobodný přístup k informacím, zejména na § 9 InfZ. Smyslem tohoto rozšíření je chránit v metadatach každého jednotlivého záznamu i takové informace, které by sice samy o sobě obchodním tajemstvím pro svou izolovanost a mizivý samostatný význam nebyly, ale tvoří předmět obchodního tajemství jako celek (typicky informace o zákaznické základně a cenách v ní).

Obchodní tajemství je definováno v § 504 občanského zákoníku. Jedná se o majetkový statek, který musí být konkurenčně významný, musí souviset se závodem, musí být ocenitelný, nesmí být v příslušných obchodních kruzích běžně dostupný a vlastník obchodního tajemství musí

ve svém zájmu zajistit utajení takové skutečnosti odpovídajícím způsobem. Obchodní tajemství je kategorií objektivní, kdy musí být splněny uvedené zákonné podmínky, aby byla daná informace chráněna jako obchodní tajemství. Nepostačuje přitom to, že smluvní strany o nějaké informaci prohlásí nebo se dohodnou, že ji budou považovat za obchodní tajemství. Vždy je třeba, aby objektivně byly naplněny všechny definiční znaky obchodního tajemství (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2007, sp. zn. 3 Ads 33/2006, 1272/2007 Sb. NSS rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2006, sp. zn. A 2/2003, 1469/2008 Sb. NSS).

Kromě toho je však třeba respektovat průlomy do obchodního tajemství, které stanoví InfZ (zejména § 9 odst. 2 InfZ) a příslušné informace uveřejnit. Tedy ochrany obchodního tajemství a možnosti neuveřejnění nepoživají například informace týkající se používání veřejných prostředků, pokud jde o informace o rozsahu veřejných prostředků, identifikace příjemce veřejných prostředků (§ 8b InfZ) a podle judikatury ani účelu využití veřejných prostředků (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2004, sp. zn. 7 A 118/2002, 654/2005 Sb. NSS).

Obchodní tajemství tak spočívá na neformálnosti vzniku ochrany (nepodléhá veřejné evidenci). Vzhledem k objektivnímu charakteru svých definičních znaků (§ 504 občanského zákoníku) je obchodní tajemství proměnlivé v čase. To ale nepřekáží tomu, aby v době uveřejnění byly znečitelněny určité informace nebo skutečnosti, které byly považovány za obchodní tajemství, a posléze došlo k opravě uveřejněné smlouvy nebo metadat dle postupu v § 7 odst. 2 písm. a) ZRS, pokud by došlo k zániku obchodního tajemství po uveřejnění smlouvy a povinná osoba, popř. jiná smluvní strana, byly dosud v dobré víře, že uveřejnění je souladné s tímto zákonem.

Q34. Smlouva obsahuje bankovní tajemství. Vztahuje se na bankovní tajemství výjimka z uveřejnění?

InfZ ani ZRS neobsahují explicitní výjimky pro bankovní tajemství. Dle § 3 odst. 1 zákona o registru smluv se ale neuveřejňují informace, které nelze poskytnout při postupu podle předpisů upravujících svobodný přístup k informacím obecně, a ne pouze dle InfZ.

Přestože v zákoně o svobodném přístupu k informacím není výslovně stanovena výjimka pro bankovní tajemství, dovozuje se, že se informace, které jsou předmětem bankovního

tajemství, při postupu dle InfZ neposkytují (srov. např. Rýdl, T., Barák, J., Saňa, L., Výborný, P. Zákon o České národní bance. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 195 nebo Korbel, F. K návrhu novelizace zákona o svobodném přístupu k informacím. Správní právo 4/2013, s. 236). Důvodem je existence speciální, a tedy přednostní úpravy v zákoně o bankách. Podle § 38 odst. 1 zákona o bankách se bankovní tajemství vztahuje „na všechny bankovní obchody, peněžní služby bank, včetně stavů na účtech a depozit“. Jakákoli činnost banky spadající do výčtu činností dle § 1 zákona o bankách je z důvodu tradičně široké definice bankovního obchodu považována za bankovní tajemství podle § 38 odst. 1 zákona o bankách.

Obsahuje-li smlouva informaci chráněnou bankovním tajemstvím, tak je nutné tuto informaci znečitelnit. Je možné se setkat i se situacemi, kdy samotná smlouva, na jejímž základě je transakce (bankovní obchod) realizována bude rovněž jako celek chráněna bankovním tajemstvím.

Q35. Co se rozumí „aukcí nebo jiným obdobným způsobem“ dle § 3 odst. 2 písm. g)? Lze pokládat elektronické aukce za aukci ve smyslu ZRS? Lze prodej „obálkovou metodou“ (nemovitost je prodána zájemci s nejvyšší nabídkou) považovat za prodej „obdobným způsobem“ ve smyslu ZRS?

Elektronická aukce, tak jak je tato právně definována v ZVZ, není aukcí ve smyslu výjimky v § 3 odst. 2 písm. g) ZRS. Na elektronickou aukci ve smyslu ZVZ nemůže být pohlíženo jako na formu kontraktace, s níž je spojen zvláštní způsob přechodu nebo převodu vlastnického práva. Elektronická aukce je zvláštním způsobem hodnocení nabídek, po jejímž skončení je zadavatel povinen vyhotovit rozhodnutí o výběru nejvhodnější nabídky. Toto rozhodnutí má pouze deklaratorní povahu a musí vycházet z výsledku elektronické aukce. Zadavatel konfrontuje nabídky a vybírá nejvhodnější nabídku na základě zvolených kritérií. Zadavatel má pak v souladu se ZVZ povinnost uzavřít smlouvu s vybraným uchazečem po uplynutí lhůty pro podání nabídek.

Nicméně existují i ‚elektronické aukce‘, které nespádají pod legální definici v ZVZ, ale používají se běžně k označení aukcí probíhajících přes elektronické systémy s dálkovým přístupem. Domníváme se, že takové aukce, pokud splňují definiční znaky dražby ve smyslu

§ 1771 občanského zákoníku, spadají pod rozsah výjimky dle § 3 odst. 2 písm. g) ZRS a smlouvy uzavřené v takovéto aukci nemusí být uveřejněny..

Výše uvedené platí i pro obálkovou metodu, která též může být v některých případech považována za typ dražby. Vždy však bude třeba pečlivě zvažovat, zda jde o dražbu či aukci, která již sama o sobě nahrazuje smlouvu a s níž je ze zákona spojen zvláštní způsob vzniku kontraktu (která se neuveřejňuje podle této výjimky), nebo zda jde jen o pomůcku či prostředek pro výběr nejvhodnějšího budoucího smluvního partnera, s nímž se pak uzavírá běžná smlouva (která se běžně uveřejňuje). O druhý případ půjde například při výběru partnerů k majetkoprávním dispozicím územních samosprávných celků, jejichž záměry se uveřejňují a schází se k nim nabídky zájemců).

XI. Metadata a osobní údaje

Spolu s povinně uveřejňovanou smlouvou je třeba uveřejnit i povinná metadata, jejichž rozsah stanoví § 5 odst. 5 ZRS (metadata o ceně je povinné pouze tehdy, lze-li cenu určit). Nedojde-li ke správnému uveřejnění metadat, není smlouva uveřejněna v souladu se zákonem (viz § 5 odst. 1 ZRS). Zároveň platí, že pokud by se v rámci metadat v praxi objevily chráněné informace ve smyslu § 3 odst. 1 ZRS, které se neuveřejňují, pak je třeba je chránit (tj. technicky vyloučit) jak ze samotné smlouvy, tak i z příslušných metadat.

Nejčastější výskyt chráněných informací v metadatach lze předpokládat u osobních údajů při vyplňování pole identifikace smluvní strany. Dle § 3019 občanského zákoníku platí, že *„údaji, podle nichž lze člověka zjistit, jsou zejména jméno, bydliště a datum narození, popřípadě identifikující údaj podle jiného právního předpisu“*. Tyto údaje lze považovat za ony identifikační údaje ve smyslu § 5 odst. 5 ZRS, neboť otázka identifikace stran smlouvy je primárně otázkou soukromoprávní, na kterou se použije občanský zákoník. V registru smluv se však zároveň *„neuveřejňují informace, které nelze poskytnout při postupu podle předpisů upravujících svobodný přístup k informacím“* (§ 3 odst. 1 ZRS). Podle § 8a InfZ platí, že *„informace týkající se osobnosti, projevu osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje povinný subjekt poskytne jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu“*; poznámka pod čarou přitom odkazuje na § 10 zákona o ochraně osobních údajů.

Q36. Jakým způsobem mají být smluvní strany identifikovány dle § 5 odst. 5 písm. a) ZRS?

Zákonodárce nestanovil, jakými údaji bude smluvní strana dostatečně identifikována. V případě, že má smluvní strana zřízení datovou schránku, postačí uvést její identifikátor, neboť podle něj se ostatní údaje v systému doplní automaticky. Případně lze uvést IČO, název a adresu subjektu. Výsledná identifikace by měla odpovídat obecným občanskoprávním požadavkům na identifikaci osoby uvedeným v § 3019 OZ.

V případě, že smluvní stranou bude nepodnikající fyzická osoba, jejíž osobní údaje nejsou nikde oprávněně zveřejněny a není dán u ní ani žádný jiný průlom do ochrany osobních údajů (souhlas či některý z důvodů uvedených v § 5 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně

osobních údajů), pak bude třeba její identitu chránit a její osobní údaje ze smlouvy vyloučit a v metadatach je neuvádět.

Osobní údaje bude také možné uveřejnit v registru smluv v případě, že s tímto postupem vysloví subjekt údajů prokazatelný souhlas (např. přímo v textu smlouvy). V takovém případě by měl být uveden účel a doba trvání souhlasu, kterým bude právě uveřejnění smlouvy v registru smluv dle ZRS na dobu neurčitou.

V případě naplnění výjimek z ochrany osobních údajů bude možné tyto uveřejnit i bez souhlasu subjektu údajů. V praxi půjde nejčastěji o případy oprávněně zveřejněných osobních údajů (obchodní rejstřík a další veřejné rejstříky osob podle § 120 OZ, katastr nemovitostí, registr ekonomických subjektů podle § 19 a § 20a zákona o státní statistické službě, seznamy osob vykonávajících tzv. svobodná povolání podle složkových zákonů ad.) a dále o případy osobních údajů týkajících se funkcionářů či zaměstnanců povinného subjektu, pokud dané údaje vypovídají jejich o veřejné či úřední činnosti nebo o pracovním či funkčním zařazení podle dle § 5 odst. 2 písm. f) zákona o ochraně osobních údajů (viz stanovisko Úřadu pro ochranu osobních údajů k ochraně osobních údajů v souvislosti se zákonem o registru smluv ze dne 31. května 2016, č. j. UOOU-05566/16-2).

Jedním z častých průlomů do ochrany osobních údajů však bude poskytování tzv. základních osobních údajů o příjemci veřejných prostředků podle § 8b InfZ. Tyto údaje se uvedou v rozsahu dle § 8b odst. 3 InfZ v rozsahu jméno, příjmení, rok narození, obec, kde má příjemce trvalý pobyt, výše, účel a podmínky poskytnutých veřejných prostředků.

Podle ustálené judikatury se za příjemce veřejných prostředků považují i ti, kterým byly odpuštěny povinné platby do veřejných rozpočtů (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2010, sp. zn. 5 As 64/2008 – 155, 2109/2010 Sb. NSS).

Q37. Jak vymežit předmět smlouvy dle § 5 odst. 5 ZRS?

Je potřebné uvést smluvní typ, o který se v daném případě jedná. Autonomie vůle stran se přitom projevuje v možnosti uzavřít nejen smlouvu, která je zákonem výslovně upravena jako smluvní typ, ale i smlouvu, která zahrnuje více smluvních typů nebo takovou, která není jako smluvní typ výslovně upravena (tzv. nepojmenovaná smlouva).

Smluvní typy upravuje občanský zákoník především v § 2055 a násl. Smlouvy jsou však upraveny i v jiných částech občanského zákoníku (např. § 1309 zástavní smlouva nebo § 1995 dohoda o prominutí dluhu) a v jiných zákonech. Jednotlivé smluvní typy je možné od sebe odlišit dle podstatných náležitostí. Ale zde pozor: podstatnou náležitostí úplatných smluv není stanovení výše ceny, protože v případě absence ujednání o ceně se použije ustanovení občanského zákoníku o ceně obvyklé (§ 1792 občanského zákoníku). Pro posouzení, o jaký jde smluvní typ, není rozhodné označení smlouvy, ale skutečný obsah smlouvy.

Kromě typu smlouvy je nutné specifikovat alespoň obecným způsobem nepřímý předmět smlouvy. Tedy to čeho se smlouva týká (například u kupní smlouvy je třeba alespoň v hrubých obrysech specifikovat, co je předmětem koupě).

Pokud by z konkrétního vymezení předmětu smlouvy plynula obava, že bude prozrazeno obchodní tajemství, nic nebrání tomu vymežit předmět smlouvy obecnějším způsobem tak, aby se obchodní tajemství (např. konkrétně licencované know-how) neprozradilo. Vymezení předmětu smlouvy musí být přesto alespoň obecným způsobem uveřejněno.

Q38. Co se považuje za datum uzavření smlouvy?

Podstatou vzniku smlouvy je nabídka a její přijetí. Písemná smlouva je přijata připojením podpisu poslední smluvní strany na smluvním dokumentu a uzavřena, bude-li přijetí nabídky (podepsaná smlouva) doručena nabízejícímu, neujednají-li si strany pro okamžik vzniku kontraktu jiný postup (§ 1770 občanského zákoníku). Právě tohoto dne začne běžet lhůta 3 měsíce pro uveřejnění dle § 7 odst. 1 ZRS.

XII. Sankční následky

Q39. Jaká hrozí sankce v případě neuveřejnění nebo nesprávného uveřejnění smlouvy?

Zákon o registru smluv je založen na samoregulačním mechanismu. Nedodržení povinností zákona o registru a neuveřejnění smlouvy tedy není samo o sobě správním deliktem. Místo toho je spoléháno na samoregulační působení sankcí neúčinnosti a zrušení smlouvy, kdy dotčené subjekty budou mít na uveřejnění smlouvy uzavřené od 1. 7. 2017 (z důvodu rizika neúčinnosti a zrušení) primární zájem, čímž se eliminuje potřeba rozsáhlé kontrolní činnosti ze strany orgánů veřejné moci.

Primárním sankčním důsledkem neuveřejnění smlouvy tedy od 1. 7. 2017 bude neúčinnost smlouvy, která nebude v registru smluv uveřejněna. Ustanovení § 5 odst. 2 ZRS stanoví, že se smlouva uveřejní bez zbytečného dokladu, nejpozději však ve lhůtě 30 dnů ode dne uzavření smlouvy. S nedodržením 30 denní lhůty ale zákon nespojuje sankční následek. Sankční následek se projeví automaticky tím, že neuveřejněná smlouva nemůže nabýt účinnosti. Tudíž smlouva je sice uzavřena, ale není účinná a práva a povinnosti ze smlouvy nejsou vymahatelná a poskytnutí plnění na základě takovéto neúčinné smlouvy by bylo nutné vypořádat dle pravidel pro vypořádání bezdůvodného obohacení (§ 2991 a násl. občanského zákoníku).

Sekundárním sankčním důsledkem je zrušení smlouvy od počátku. Pokud smlouva nebude včetně metadat uveřejněna ani do 3 měsíců ode dne, kdy byla uzavřena, zakotvuje § 7 odst. 1 ZRS právní fikci, že smlouva byla zrušena od počátku.

Uvedené sankce se nevztahují na takové smlouvy, které byly uveřejněny alespoň zčásti (tj. ve správném formátu a včetně požadovaných metadat) nebo jejichž některá metadata byla nesprávně vyloučena z důvodu ochrany obchodního tajemství. To však platí pouze, pokud byl subjekt, který zajišťoval uveřejnění smlouvy v registru, v době víře, tj. pokud nevěděl, že uveřejnění není souladné s tímto zákonem, přičemž pojem vědomosti je třeba vykládat ve vazbě na § 4 a 5 občanského zákoníku tak, že jde nejen o skutečnou subjektivní vědomost, ale též o situaci, kdy to daný subjekt vzhledem ke svému postavení a všem okolnostem vědět mohl a měl. Pokud se subjekt dodatečně dozví, že smlouva nebo metadata nebyly uveřejněny v dostatečném rozsahu, musí do 30 dnů zajistit příslušnou opravu údajů v registru. V opačném případě nastává účinek zrušení smlouvy od počátku. Totéž platí v případě, že nadřizený

správní orgán nebo soud rozhodne, že neuveřejněné údaje musí být poskytnuty podle InfZ; v takovém případě lhůta k opravě taktéž činí 30 dnů, a to od doručení takového rozhodnutí.

Zákon neupravuje žádné přestupky ani správní delikty, kterých by se subjekty v souvislosti se ZRS mohly dopustit. Neobsahuje ani ustanovení o státním dozoru nad plněním povinností uveřejňovat smlouvy v registru; v § 8 odst. 6 se naopak explicitně stanoví, že plnění povinností podle ZRS nepodléhá dozoru či kontrole vykonávaným podle zákonů o územně samosprávných celcích. Vzhledem k výše uvedeným důsledkům spojeným s neuveřejněním smlouvy v registru smluv však těchto ustanovení není třeba, neboť samy dotčené subjekty mají zájem na řádném uveřejnění z důvodu ochrany svých majetkových zájmů.

Q40. Jaké smlouvy spadají pod rozsah § 6 odst. 2 ZRS (smlouvy k odvrácení nebo zmírnění bezprostředně hrozící újmy)?

Při vymezení této kategorie smluv se nabízí možnost vycházet ze zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Zákon o integrovaném záchranném systému definuje mimořádnou událost jako škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. Smlouvy dle § 6 odst. 2 ZRS budou zpravidla smlouvami o záchranných pracích, nouzovém ubytování lidí postižených povodněmi, smlouvy o likvidačních pracích, smlouvy o zabezpečení bezprostřední civilní obrany, apod.

Nicméně je možný a vhodnější i autonomní výklad pojmu „mimořádná událost“, který by dosah § 6 odst. 2 ZRS neomezoval na mimořádné události dle zákona o integrovaném záchranném systému a zahrnoval by i běžnější občanské události (prasklý odpad a kontaminace vody v mateřské škole apod.). Vzhledem k rozsahu subjektů, na které zákon o registru smluv dopadá, se jeví, že by výklad § 6 odst. 2 ZRS neměl být omezen na mimořádné události dle zákona o integrovaném záchranném systému a pojem mimořádná událost by měl být vykládán autonomně, aby subjektům dotčeným povinností uveřejňovat smlouvy neznemožnil reagovat na mimořádné události, které se jich dotýkají.

Tuto kategorii smluv by tak mělo být možné vykládat extenzivně jako každou situaci, která je jednáním v krajní nouzi ve smyslu § 2906 občanského zákoníku. Jedná se však o neurčitý

právní pojem (bez vysvětlivky, poznámky pod čarou), jehož přesný význam bude definován až následnou judikaturní praxí.

Q41. Co to znamená, že smlouva je zrušena od počátku?

Zrušení smlouvy od počátku dle § 7 odst. 1 ZRS bude mít obdobné soukromoprávní následky jako absolutní neplatnost smlouvy (§ 588 občanského zákoníku), totiž že má účinky od počátku (*ex tunc*), soud k němu přihlédne z úřední povinnosti, aniž by bylo nutné se jej dovolat, a strany si vrátí to, co si vzájemně plnily, jako bezdůvodné obohacení. Toto pravidlo významně zvyšuje zájem dotčených subjektů plnit povinnost uveřejnění smluv v registru, neboť následek zrušení smlouvy od počátku by mohl mít závažný dopad do jejich hospodaření a právní jistoty.

Q42. Lze sankci v podobě zrušení smlouvy od počátku dle § 7 odst. 1 ZRS aplikovat i na smlouvy dle § 6 odst. 2 ZRS?

Je zřejmé, že naléhavost určitých situací může vést k tomu, že se nepoužije odklad účinnosti smluv dle § 6 odst. 1 ZRS. Z hlediska systematiky zákona je potřeba poznamenat, že smlouvy dle § 6 odst. 2 ZRS netvoří výjimku dle § 3 odst. 2 ZRS, tudíž zákonodárce má zájem na tom, aby takové smlouvy byly uveřejněny, i když se počátek jejich účinnosti nikterak nevztahuje na podmínku uveřejnění.

Sankci zrušení smlouvy od počátku ale není možné vztáhnout na smlouvy dle § 6 odst. 2 ZRS. Jednalo by se o nesystémovou aplikaci takové sankce vyplývající jednak z rozporu s jazykovým výkladem § 7 odst. 1, a jednak z toho důvodu, že sankční režimy neúčinnosti a neplatnosti by měly nastoupit postupně. Pokud smlouvy dle § 6 odst. 2 ZRS nabývají účinnosti bez ohledu na uveřejnění, není možné, aby takové smlouvy byly stíženy sankcí zrušení od počátku, která se uplatní v případě neuveřejnění.

Q43. Jakým způsobem se vyhnout sankčním následkům v případě, že byla smlouva špatně uveřejněna? Vztahují se možnosti opravy pouze na metadata anebo i část smlouvy (popř. část smlouvy, která se týká pouze metadat)?

Provede-li jedna ze smluvních stran opravu podle § 5 odst. 7 ZRS, již bude dosaženo uveřejnění souladné se ZRS, ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy se dozvěděla o tom, že uveřejnění není souladné se zákonem, a byla-li dosud v dobré víře, že uveřejnění je v souladu se zákonem, nevztahuje se na to takto opravenou smlouvu sankce zrušení (a ani neúčinnosti).

Obdobně je to v případě, že povinné osobě nebo smluvní straně bylo doručeno rozhodnutí nadřízeného správního orgánu nebo soudu, na jehož základě má být neuveřejněná část smlouvy nebo dotčená metadata poskytnuta dle InfZ.

Takováto oprava se může týkat pouze metadat v § 5 odst. 5 písm. a) nebo c) ZRS, pokud byly nesprávně vyloučeny z důvodu ochrany obchodního tajemství nebo jakékoliv části smlouvy (nebyla-li v dobré víře uveřejněna pouze část smlouvy), a to i bez vazby na takto vyloučená metadata.

Naopak oprava metadat v § 5 odst. 5 písm. b) nebo d) může být provedena pouze ve lhůtě tři měsíců ode dne, kdy byla uzavřena smlouva, k níž se metadata vztahují. To neplatí pro opravu chyb v psaní nebo počtech. Pro chyby v psaní nebo počtech platí běžné občanskoprávní pravidlo uvedené v § 578 občanského zákoníku, podle nichž chyby v psaní nebo v počtech nejsou právnímu jednání na újmu, je-li jeho význam nepochybný.

XIII. Další problematické okruhy

Q44. Musí se smlouva uveřejnit v případě, že se smlouva řídí cizím právem?

Dle § 8 odst. 1 ZRS se ZRS použije bez ohledu na právo, které je podle mezinárodního práva soukromého pro smlouvu právem rozhodným. ZRS je imperativní norma českého práva. Smlouva tedy musí být uzavřena písemně a musí být uveřejněna, i když se řídí cizím právem (samozřejmě za předpokladu, že jde o povinně uveřejňovanou smlouvu dle ZRS).

V případě, že by se dle cizího práva předmětná smlouva nemohla uveřejnit, musel by soud (pokud bude souzeno v Evropské unie) postupovat dle článku 9 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I). Přitom platí, že rozhodující pro finální řešení bude sudiště, protože podle nařízení Řím I se jinak přistupuje k imperativním normám fóra a třetí země. Kdyby se smlouva řídila např. anglickým právem, bylo souzeno ve Spojeném království a ukázalo se, že anglické právo obsahuje imperativní normu opačnou od požadavku ZRS, tak se dá přednost imperativní normě fóra. I zde by pak mohl být problém v případě výkonu v České republice, ač samozřejmě výhrada veřejného pořádku musí být v rámci uznávání cizích rozhodnutí používána pouze výjimečně.

Q45. Bude naplněn požadavek na uveřejnění v případě územního samosprávného celku, který uzavřel smlouvu o dotaci s nepodnikající fyzickou osobou dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, pokud se územní samosprávný celek rozhodne neuveřejnit smlouvu na své úřední desce dle § 10d zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ale místo toho uveřejní smlouvu v registru smluv?

Ano, uveřejněním v registru smluv dojde podle našeho názoru ke splnění povinnosti uveřejnit smlouvu dle § 10d zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (§ 8 odst. 5 písm. a) ZRS). To platí nejen pro smlouvy uveřejňované povinně, ale i pro smlouvy, které se v registru smluv uveřejní dobrovolně. Obdobně to platí i pro všechny ostatní zveřejňovací povinnosti dle jiných zákonů uvedené v § 8 odst. 4 a 5 ZRS. ZRS zde nijak nerozlišuje, z jakého důvodu či zda z povinnosti, nebo dobrovolnosti jsou smlouvy v registru smluv uveřejněny,

ale normuje pouze následky takového uveřejnění, které nahrazuje povinnost uveřejnění dle všech předpisů, na které se odkazuje. Zároveň je však třeba dbát metodik a pokynů věcného gestora této problematiky, kterým je Ministerstvo financí. V případě sporu může dát odpověď pouze soud.

Tuto metodiku k zákonu o registru smluv zpracoval pro Ministerstvo vnitra České republiky autorský tým specialistů advokátní kanceláře Havel, Holásek & Partners:

Mgr. František Korbel, Ph.D.

Mgr. Štěpán Štarha

Mgr. Alexandra Molitorisová

PhDr. Mgr. František Neuwirth

V Praze dne 1. června 2016

Havel, Holásek & Partners s.r.o., advokátní kancelář

Akademie Havel, Holásek & Partners s.r.o.

Florentinum, recepce A, Na Florenci 2116/15, 110 00 Praha 1 – Nové Město

www.havelholasek.cz, www.havelholasek.cz/akademie

HAVEL HOLÁSEK | **PARTNERS**
advokátní kancelář
ÚSPĚCH SPOJUJE

HAVEL HOLÁSEK | **AKADEMIE** | **PARTNERS**

